

Καπέδες..

Περιεχόμενα..

Εισαγωγή.....
Ανάπτυξη οικισμού.....
Κοινοτικά Κτίρια.....
Πλατώματα.....
Σχέση Δρόμων και Κτισμάτων.....
Τυπολογίες Κατοικιών.....
Αυλή.....
Δίχωρα.....
Σχέση Αυλής με Κτίσματα.....
Ανοίγματα.....
Υλικά – Τοιχοποιία.....
Υλικά- Καμάρες.....
Ηλιακοί.....
Δίχωρα – Καμάρα.....
Οπές μεταξύ των καμάρων στον ηλιακών.....
Δίχωρα – Ξυλονευκά.....
Υλικά – Κρόδωμα.....
Υλικά - Απόληξη στέγης.....
Υλικά – Δώμα –Στέγη.....
Σουβάντζες.....
Επεμβάσεις παραδοσιακών κτισμάτων.....
Νέα Κτίσματα.....

Όνομασία

Η προέλευση της ονομασίας του χωριού δεν μπορεί να οριστεί με ακρίβεια. γι' αυτό υπάρχουν διάφορες εκδοχές. Κάποιες από αυτές είναι

Α) απομάκρυνση δέκα ζωηρών μοναχών «Πάνω στους δέκα παίδες», δε-Καπέδες, στο συνοικισμό στον οποίο είχε δημιουργηθεί.

Β) βοσκοί -«κακοί παίδες». «Πάω στους κακούς παίδες» που με την πάροδο του χρόνου πάλι έγιναν Καπέδες.

Γ) Η Τρίτη εκδοχή έχει σχέση με τα μεταλλεία χαλκού της περιοχής -«Καπάκια» των μεταλλείων, δηλ. στρώμα μετάλλου,. Με το πέρασμα του χρόνου και την παραφθορά, έγινε Καπέδες.

• 25 χλμ. νότια της Λευκωσίας,

Ασχολίες Κατοίκων

Παλιότερα καλλιεργούνταν κυρίως αμπέλια. Χαρακτηριστικός είναι ο λινός του χωριού.

Λόγω της μη αποδοτικότητας της γης, οι κάτοικοι έχουν στραφεί κυρίως στα τεχνικά επαγγέλματα.

Έτσι εξηγείται και η μη-ύπαρξη τυπολογιών με μεγάλα ανοίγματα, όπως αυτά που συναντούνται στο γειτονικό χωριό Πέρα Ορεινής, που λειτουργούσαν σαν εργαστήρια.

Η μεγαλύτερη έκταση του χωριού είναι ακαλλιέργητη.

Ελάχιστα αναπτύσσονται η γεωργία και η κτηνοτροφία.

Προϊόντα που καλλιεργούνται είναι οι ελιές, τα αμύγδαλα και πολύ λίγα δημητριακά.

Γεωλογικά Χαρακτηριστικά

Από γεωλογικής απόψεως, στη διοικητική έκταση του χωριού κυριαρχούν οι λάβες του πυριγενούς συμπλέγματος Τροόδους, πάνω στις οποίες αναπτύχθηκαν πυριτιούχα εδάφη και φαιοχώματα.

Το χωριό δέχεται μια μέση ετήσια βροχόπτωση περί τα 480 χιλιοστόμετρα.

Πληθυσμός

Ο πληθυσμός των Καπέδων από το 1881 και μετά σημειώνει γενικά μια σταθερή αύξηση:

Από 212 κατοίκους το 1881, που αυξήθηκαν στους 411 το 1960. Η τελευταία απογραφή το 2001 κατέγραψε 530 κατοίκους..

Οι Καπέδες είναι ημιορεινό χωριό αγροτικού χαρακτήρα, χωρίς σχεδόν καθόλου πεδιάδα. Το μέσο υψόμετρο του βρίσκεται στα 560 μέτρα. Οι ιδιοκτησίες των κατοίκων του καταλαμβάνουν μεγάλη έκταση.

Το τοπίο του χωριού είναι διαμελισμένο από παραπόταμο του Πηδιά, καθώς και από παραπόταμους του Γιαλιά που διασχίζουν την περιοχή. Περιβάλλεται από βουνοπλαγιές, με χαρακτηριστική θέα από το φυσικό τοπίο στην νοτιοανατολική πλευρά

Ανάπτυξη πυρήνα του χωριού

Το πρώτο κτίσμα στο χωριό που κτίστηκε πολύ πριν δημιουργηθεί το ίδιο το χωριό ήταν ο Λινός, το οποίο πιθανό να ήταν ένας πόλος έλξης των κατοίκων των γύρω χωριών προς την περιοχή. Η ανάπτυξη των κατοικιών πιθανόν να ξεκίνησε γύρω από την πρώτη εκκλησία του χωριού και έπειτα διαμορφώθηκε σύμφωνα και με το φυσικό τοπίο όπως βλέπουμε στο χάρτη.

Κατηχητικό- Καφενείο

Εκκλησία Παναγίας Γαλακτοφορούσας

Παλιό σχολείο

Μουσείο-Πρώην Λινός

Εκκλησία Αγίου Γεωργίου

Το παλιό καφενείο του χωριού αργότερα πήρε τη χρήση του κατηχητικού. Η εκκλησία της Παναγίας Γαλακτοφορούσας και η Εκκλησία Αγίου Γεωργίου βρίσκονται στα δύο πλατώματα του χωριού. Το παλιό σχολείο του χωριού βρισκόταν σχεδόν δίπλα από την εκκλησία της Παναγίας. Η προσπάθεια για τη διατήρηση και την ενίσχυση της πολιτιστικής ζωής στους Καπέδες, δε μένει στη διοργάνωση των εκδηλώσεων για «πτυτικές» γιορτές όπως του Πάσχα από τα δύο σωματεία που υπάρχουν και τη διεύθυνση του σχολείου, αλλά περιλαμβάνει και κοινοτικά κτήρια συγκέντρωσης και εξυπηρέτησης.

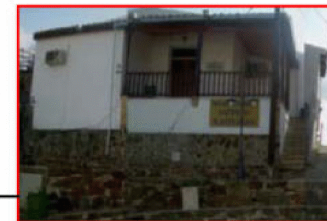
Νέα δημόσια κτίρια

Καφενείο

Γραφεία Κοινοτικού Συμβουλίου Βιβλιοθήκη

Κοινοτικό Ιατρείο- Παλιό σχολείο

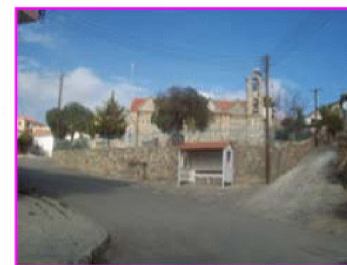
Τα κοινοτικά κτίρια που κτίστηκαν αργότερα στο χωριό, όπως τα Γραφεία του Κοινοτικού Συμβουλίου και τη Βιβλιοθήκη, αλλά και το καφενάκι, τα συναντάμε κοντά στην παλιά εκκλησία του χωριού. Ενώ το παλιό σχολείο μετατράπηκε στο σημερινό κοινοτικό ιατρείο.

Πλατώματα

- Πόλοι κοινωνικής ζωής

- Γύρω από εκκλησία
- Περιμετρικά καφενείο, κατάστημα, κοινοτικό ιατρείο και κοινοτικά κτήρια

- Περιμετρικά εκκλησία, και καφενείο

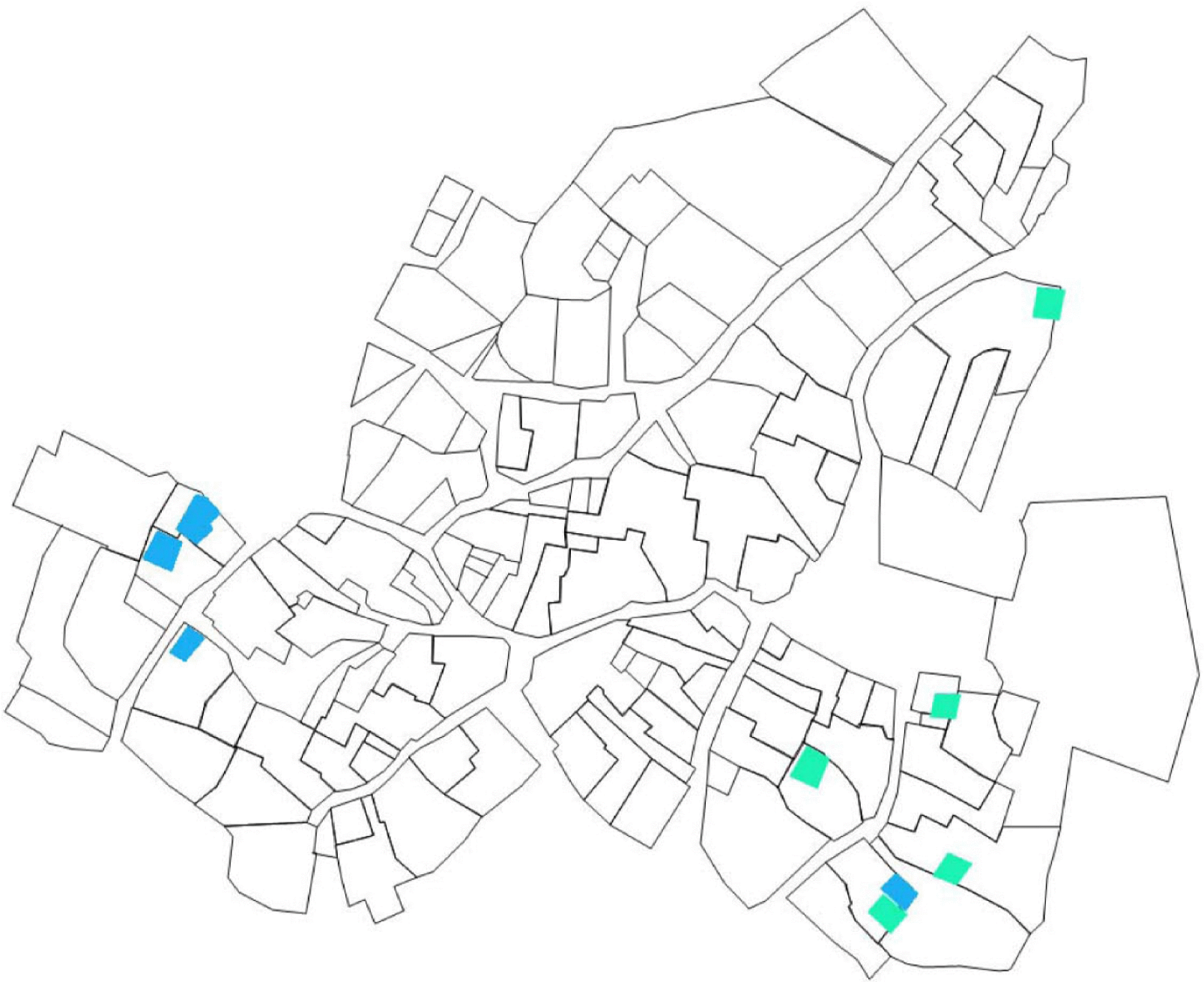
Τα πλατώματα που είναι αποτέλεσμα διαπλάτυνσης του δρόμου στη μία περίπτωση και πλακόστρωτης πλατείας γύρω από την εκκλησία στην άλλη περίπτωση αποτελούν σήμερα πόλους κοινωνικής ζωής ειδικά κατά την περίοδο των εορτών. Λόγω της φυσικής κλίσης του εδάφους, πράγμα που συναντάμε σε αρκετές περιοχές του χωριού τα πλατώματα βρίσκονται σε διαφορετικά επίπεδα.

Αύξηση ύψους

Πρόσβαση στο χωριό

Η ρυμοτομία του χωριού χαρακτηρίζεται από το έντονο ακανόνιστο της σχήμα, πιθανόν από τον τρόπο διαχωρισμού των τεμαχίων και των κενών που άφηναν τα κτίσματα. Οι δρόμοι που εξυπηρετούν στην εσωτερική κυκλοφορία των κατοίκων του χωριού είναι αρκετά στενοί και σε ένα κομμάτι, το οποίο ενώνει τα δύο πλατώματα είναι λιθόστρωτο. Το λιθόστρωτο κομμάτι έχει αποκατασταθεί σχεδόν ολόκληρο. Σε πολλά σημεία οι δρόμοι καταλήγουν σε αδιέξοδα λόγω της τυχαίας και σταδιακής ανάπτυξης τους.

Τα διχώρα που συναντήσαμε μετά την επί τόπου ανάλυση του οικισμού στους Καπέδες διαχωρίζονται σε μονώροφα και διώροφα.. Με βάση το χάρτη παρατηρείται ο αρκετά μεγάλος αριθμός διχωρων που αναδεικνύει την οικονομική ευμάρεια των Καπέδων.

- Μονώροφα διχώρα
- Διώροφα διχώρα

α. είσοδος (από το δρόμο) σε αυλή

Με κτίσματα στο πίσω μέρος

Με κτίσμα στο πλάι

β. είσοδος (από το δρόμο) μέσω ηλιακού

Στην αυλή με περιμετρικά κτίσματα

Στην αυλή με κτίσματα στο πίσω μέρος

Με κτίσματα γύρω από αυλή

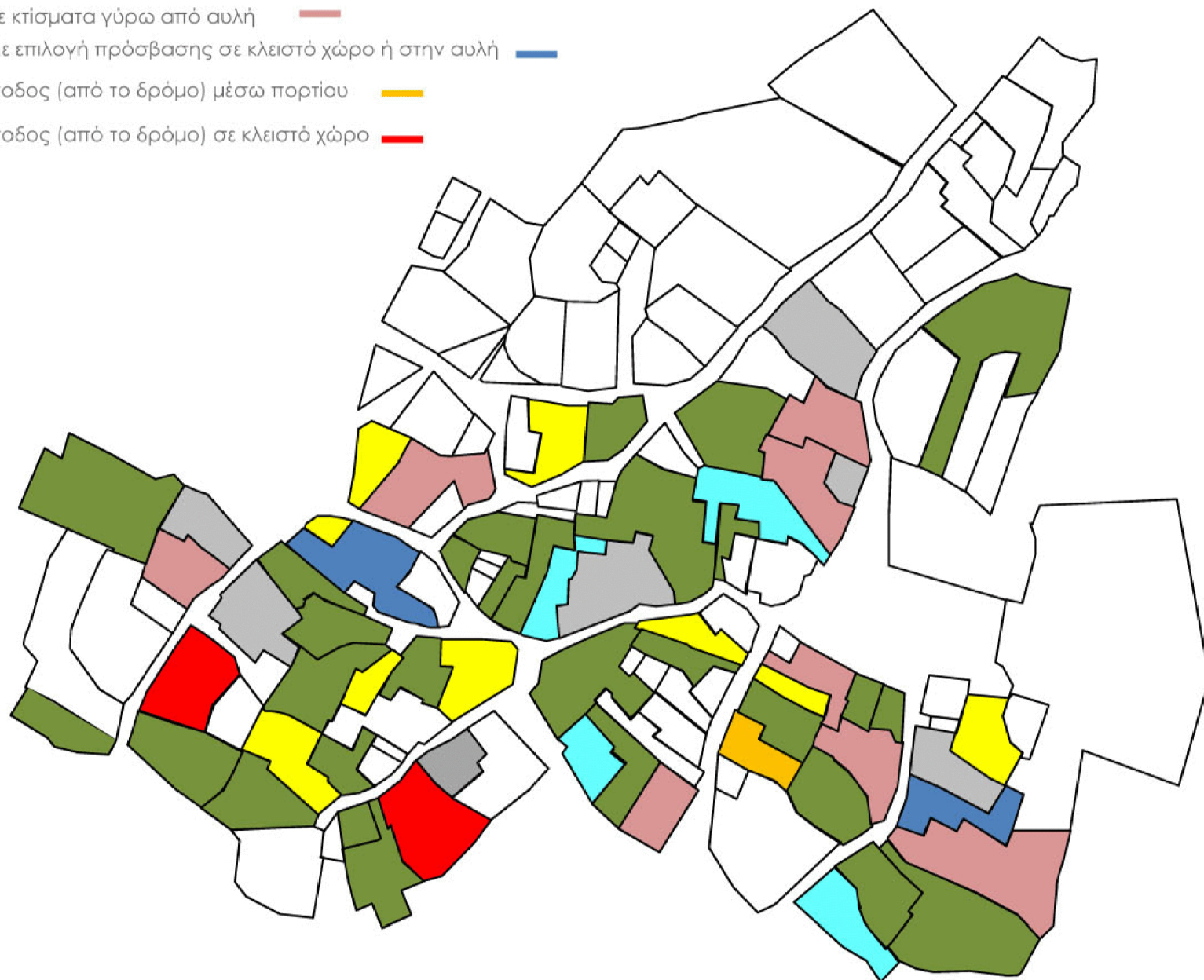
Με επιλογή πρόσβασης σε κλειστό χώρο ή στην αυλή

γ. είσοδος (από το δρόμο) μέσω πορτίου

δ. είσοδος (από το δρόμο) σε κλειστό χώρο

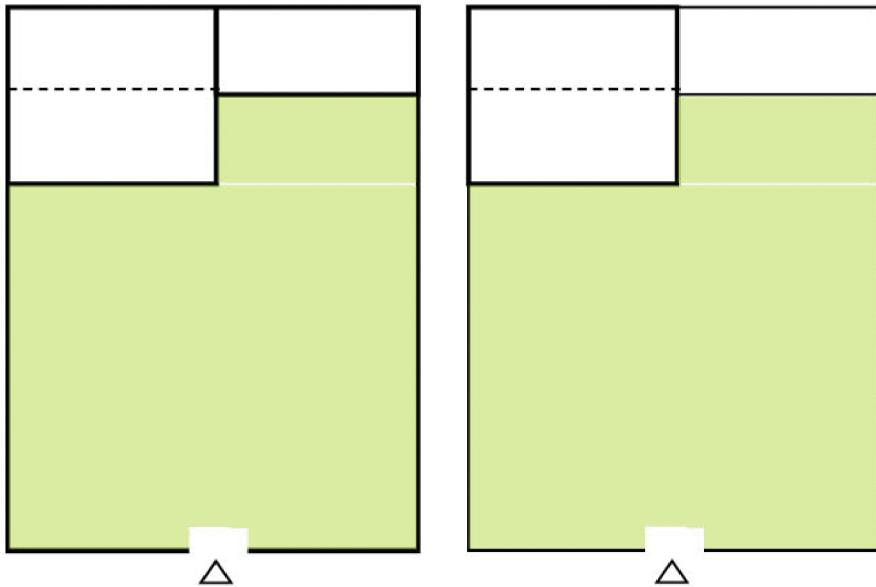
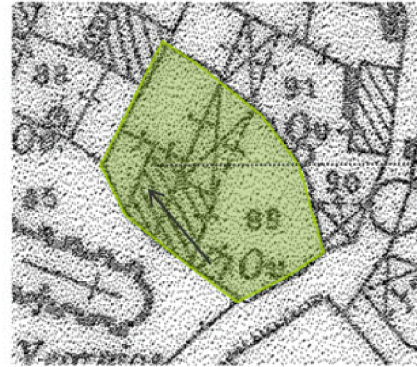
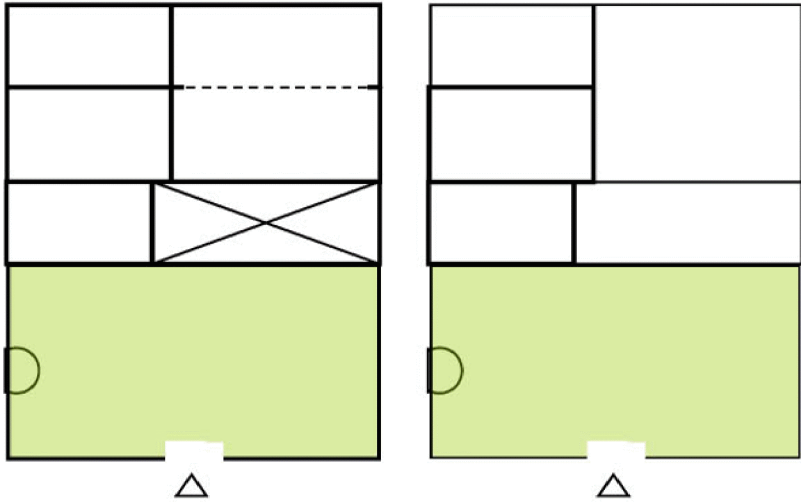

Στον οικισμό παρατηρούμε αρκετά διαφορετικά είδη τύπων κατοικιών. Ορίζοντας τέσσερις βασικές τυπολογίες, σύμφωνα με την είσοδο, η οποία μπορεί να γίνεται απευθείας από το δρόμο προς την αυλή, από το δρόμο προς την αυλή μέσω ηλιακού, ή πόρτιου, ή απευθείας σε κλειστό χώρο.

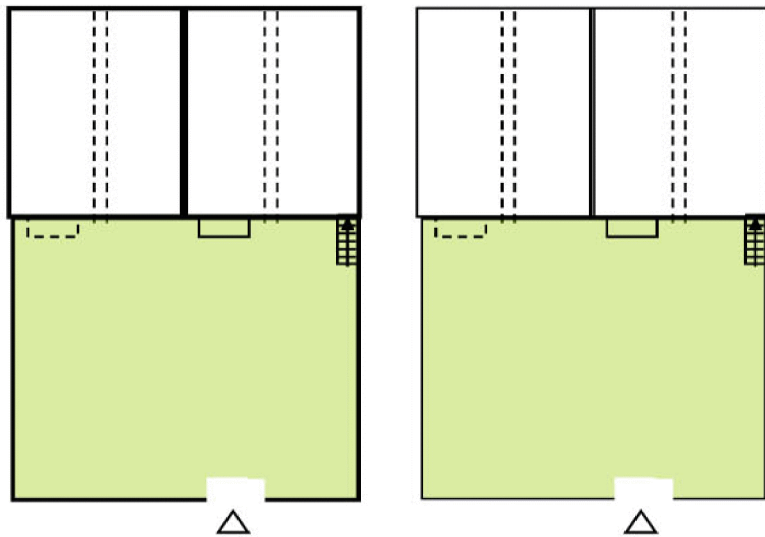
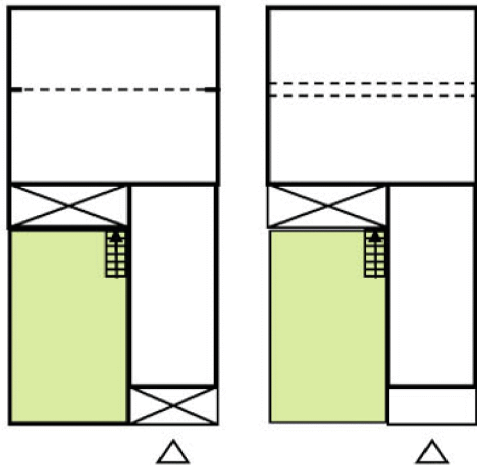
Σύμφωνα με τις τυπολογίες των κατοικιών παρατηρούμε στο χάρτη, ότι η συνηθέστερη περίπτωση κατοικίας που συναντάμε είναι του τύπου α. είσοδος (από το δρόμο) στην αυλή με κτίσματα στο πίσω μέρος αλλά και β. είσοδος (από το δρόμο) μέσω ηλιακού στην αυλή με κτίσματα στο πίσω μέρος αλλά και με κτίσματα γύρω από αυλή.

α. είσοδος (από το δρόμο) σε αυλή

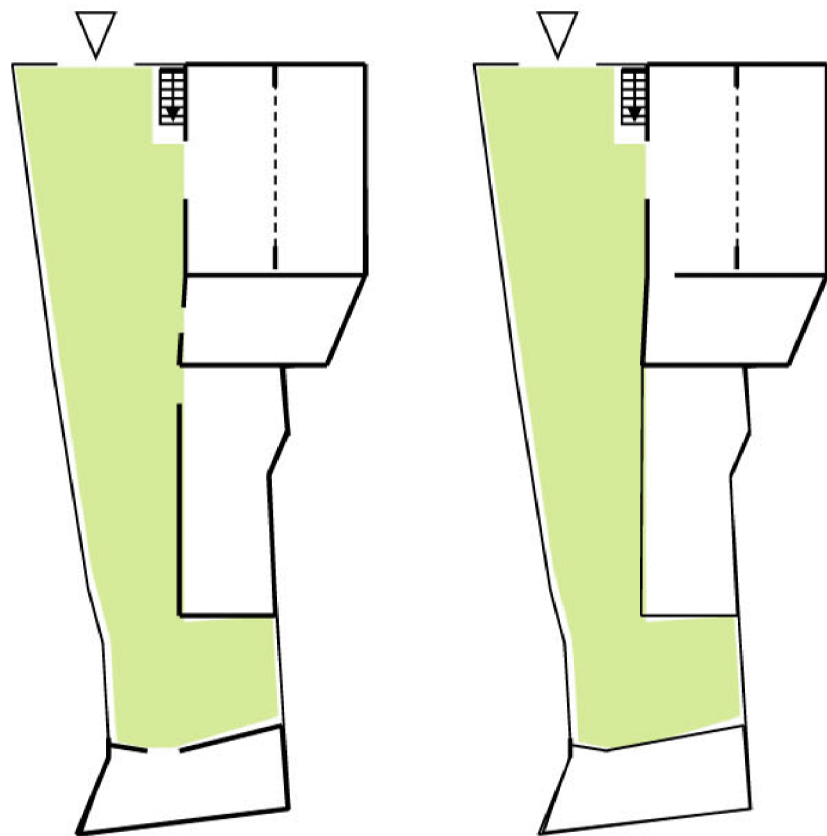
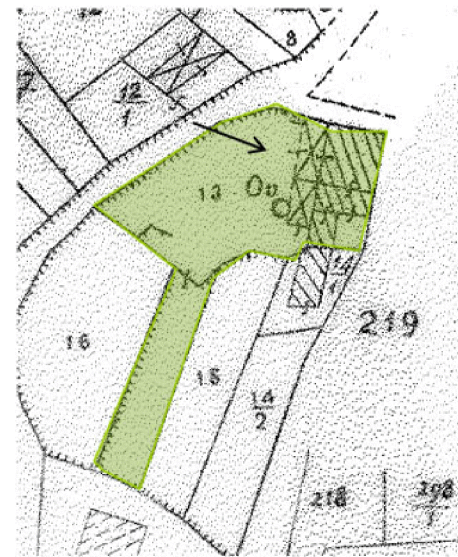
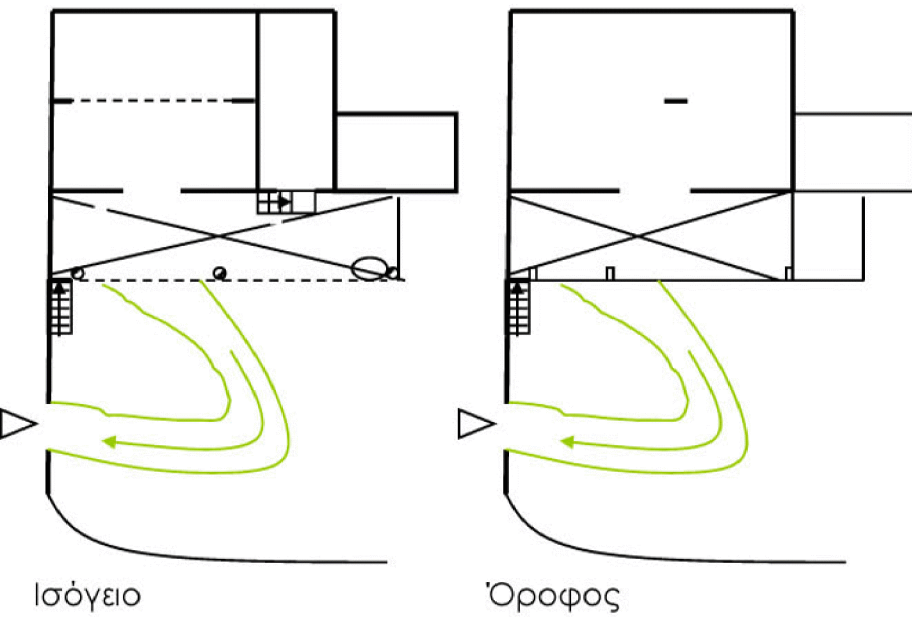
Με κτίσματα στο πίσω μέρος ■

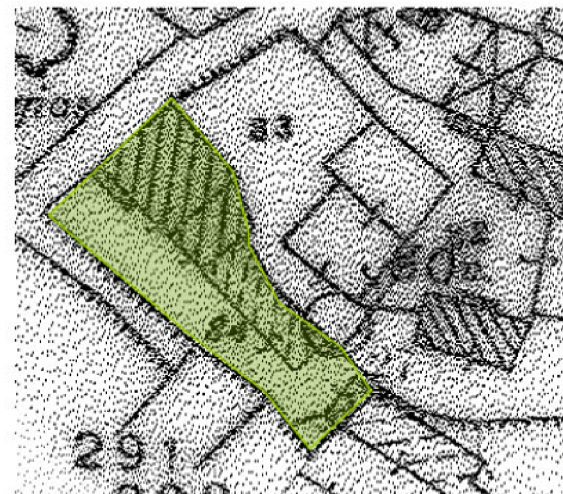
Είσοδος	△
Ηλιακός	⊗
Δίχωρο	⊃
Μακρυνάρι	□
Καμάρα	---
Ξυλονευκιά	⋯
Φούρνος	D

- Είσοδος
- Ηλιακός
- Δίχωρο
- Μακρυνάρι
- Καμάρα
- Ευλονευικά
- Φούρνος

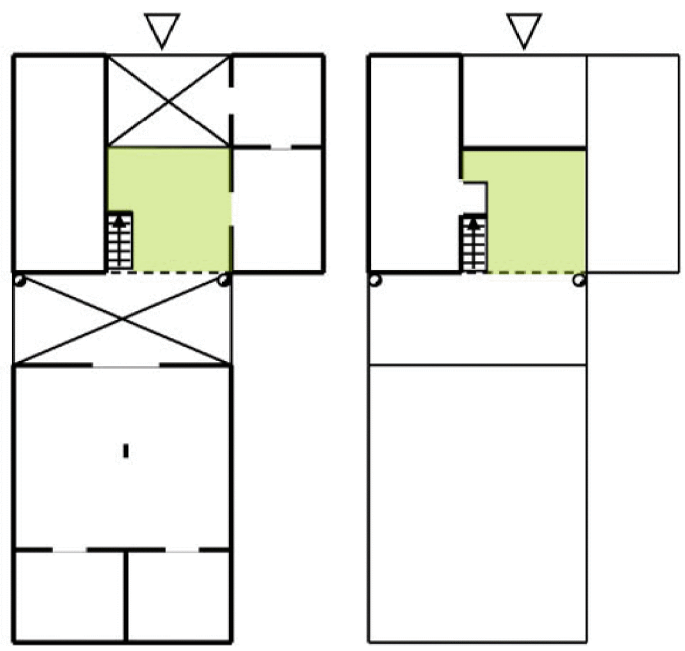

Με κτίσμα στο πλαι ■

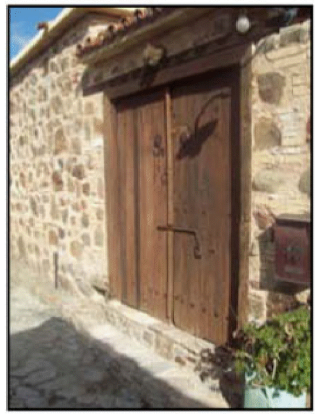
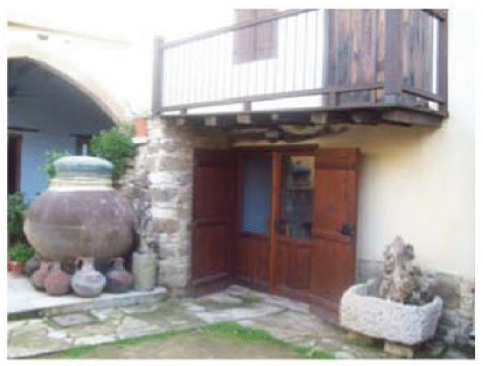

- Είσοδος
- Ηλιακός
- Δίχωρο
- Μακρυνάρι
- Καμάρα
- Ευλονευικά
- Φούρνος

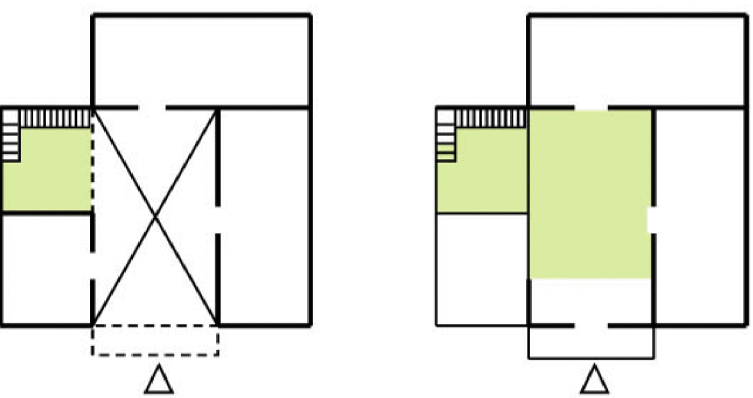
β. είσοδος (από το δρόμο) μέσω ηλιακού

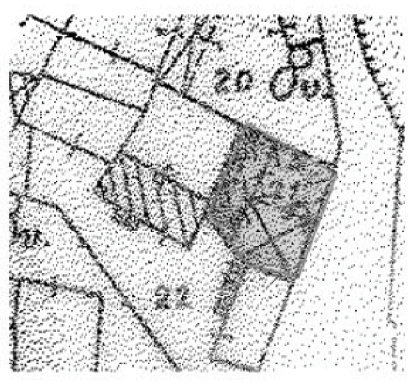
Ισόγειο Όροφος

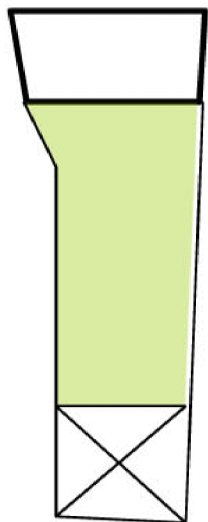
Στην αυλή με περιμετρικά κτίσματα

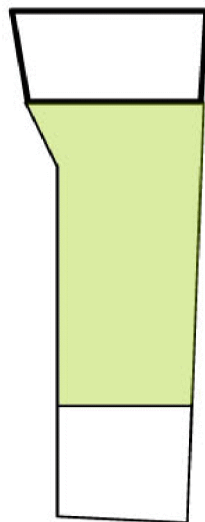
Ισόγειο Όροφος

- Είσοδος
- Ηλιακός
- Δίχωρο
- Μακρυνάρι
- Καμάρα
- Ξυλονευικά
- Φούρνος

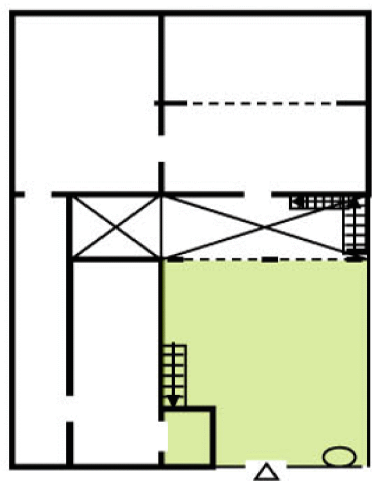

Ισόγειο

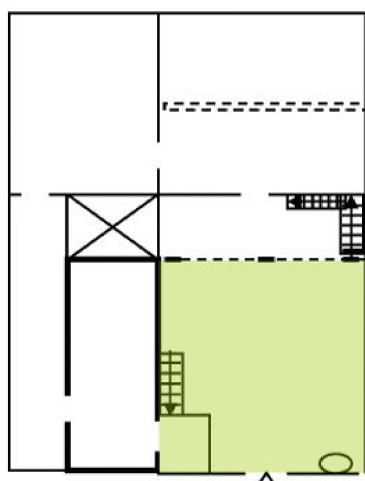

Όροφος

Στην αυλή με κτίσματα
στο πίσω μέρος

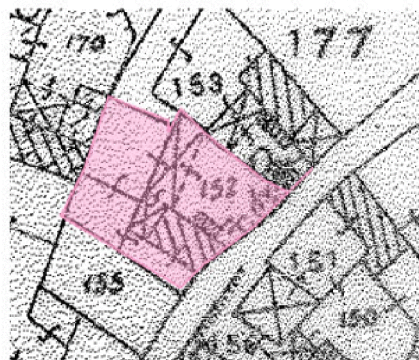

Ισόγειο

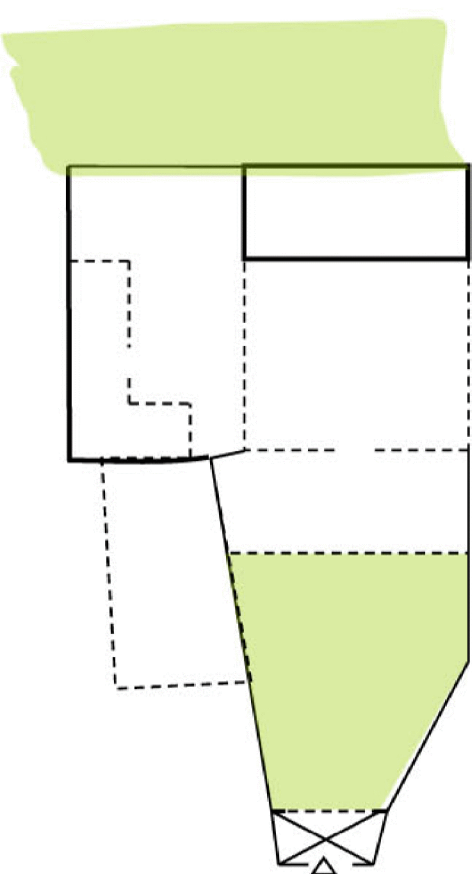

Όροφος

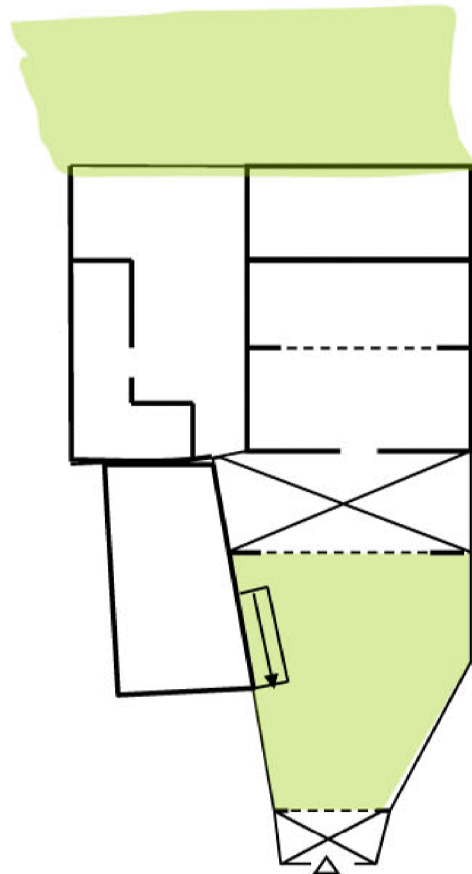
Με κτίσματα γύρω από
αυλή

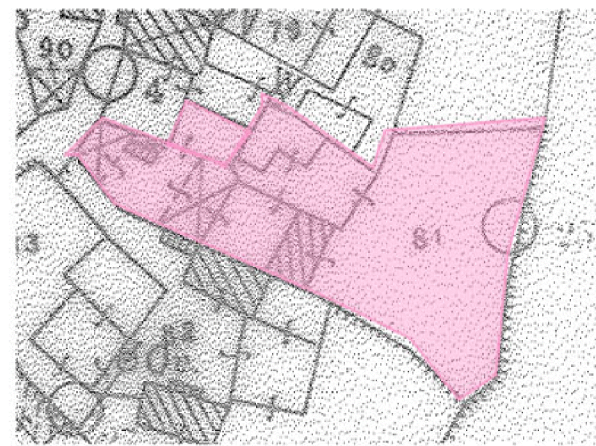
- Είσοδος
- Ηλιακός
- Διχώρο
- Μακρυνάρι
- Καμάρα
- Ξυλονευικά
- Φούρνος

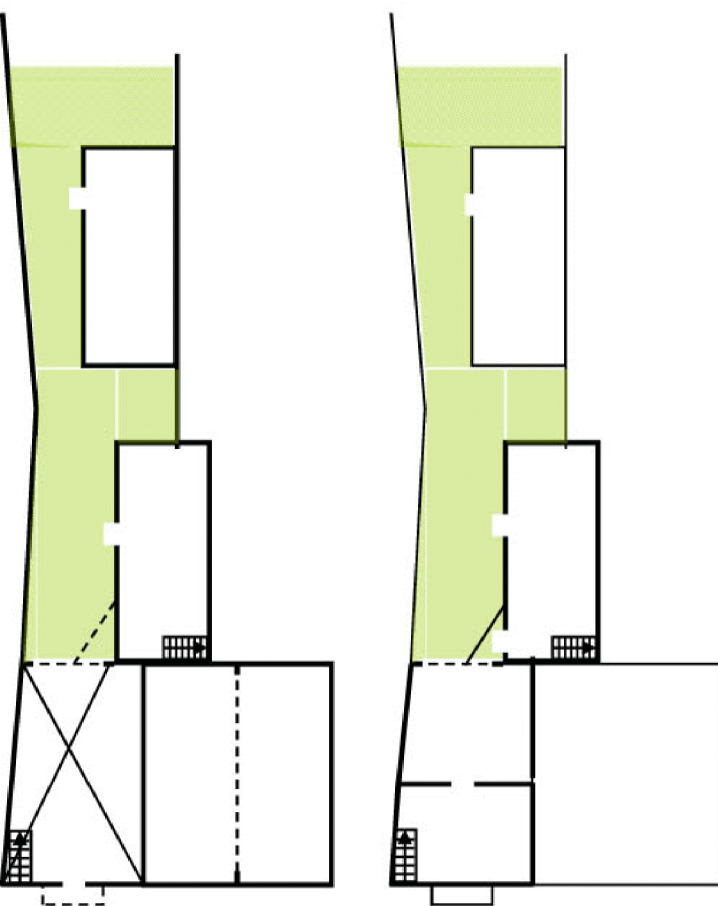
Ισόγειο

Όροφος

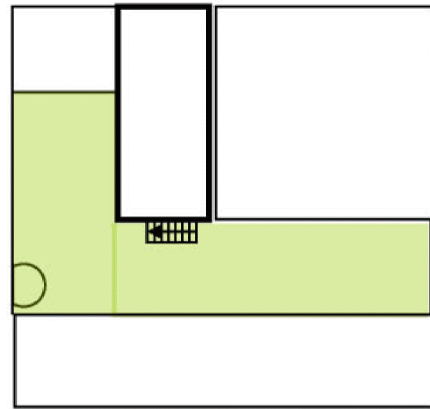
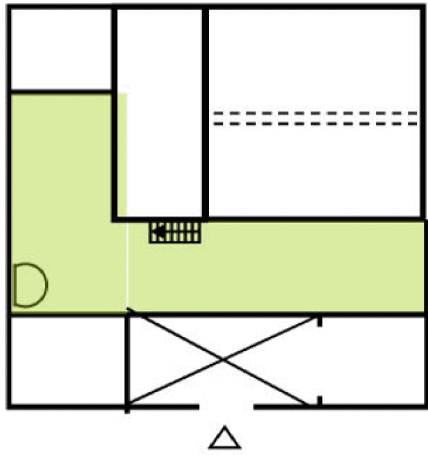
- Είσοδος
- Ηλιακός
- Δίχωρο
- Μακρυνάρι
- Καμάρα
- Ξυλονευκιά
- Φούρνος

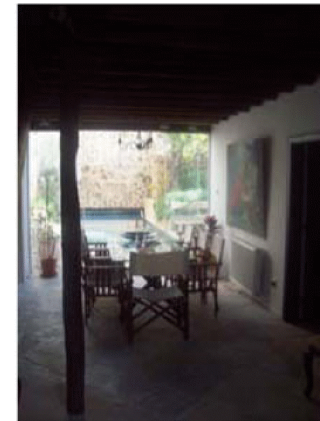
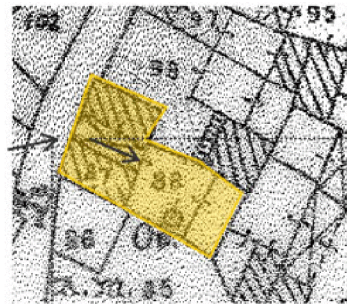
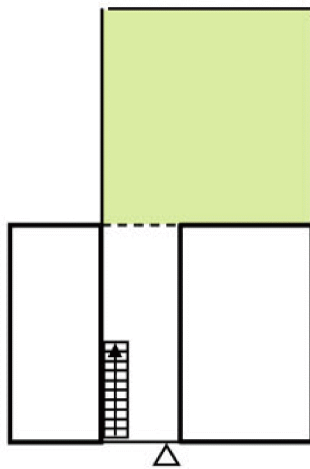
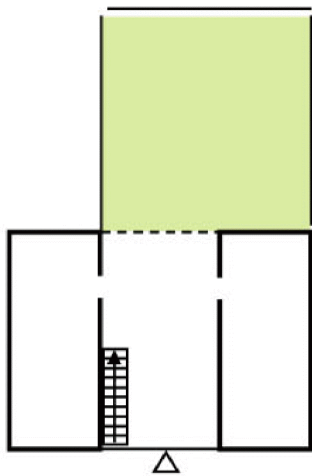
Με επιλογή πρόσβασης σε κλειστό χώρο ή στην αυλή

- Είσοδος
- Ηλιακός
- Δίχωρο
- Μακρυνάρι
- Καμάρα
- Ξυλονευφκά
- Φούρνος

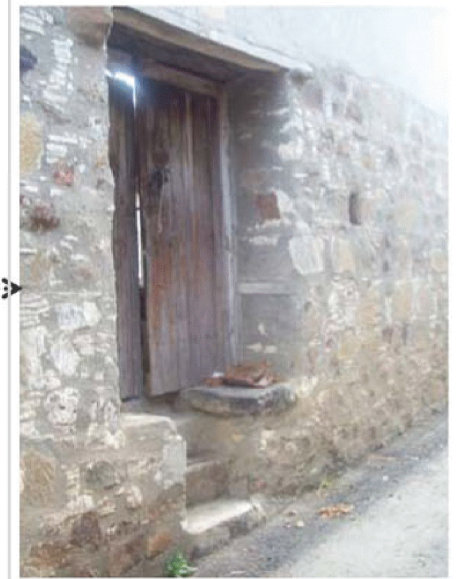
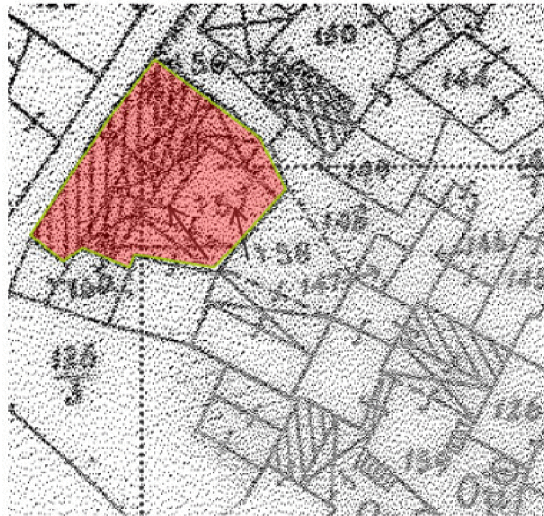
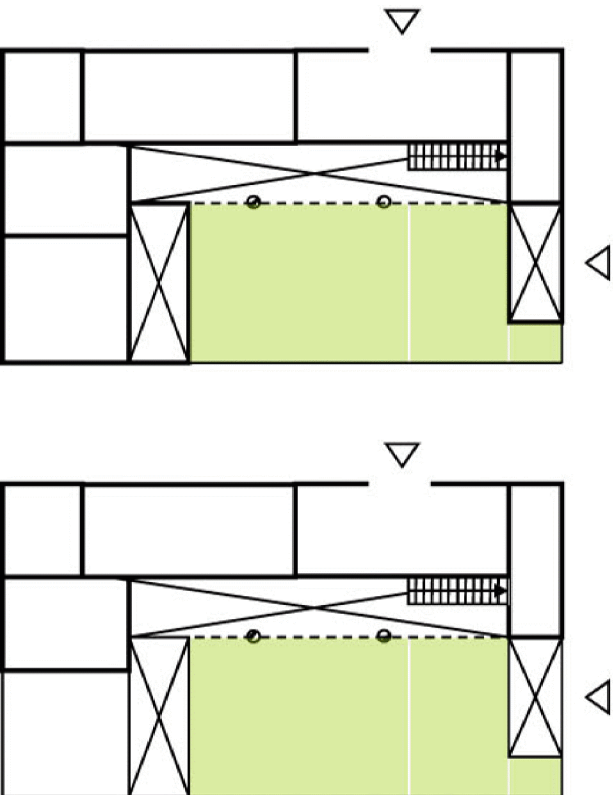

γ. είσοδος (από το δρόμο) μέσω πορτίου

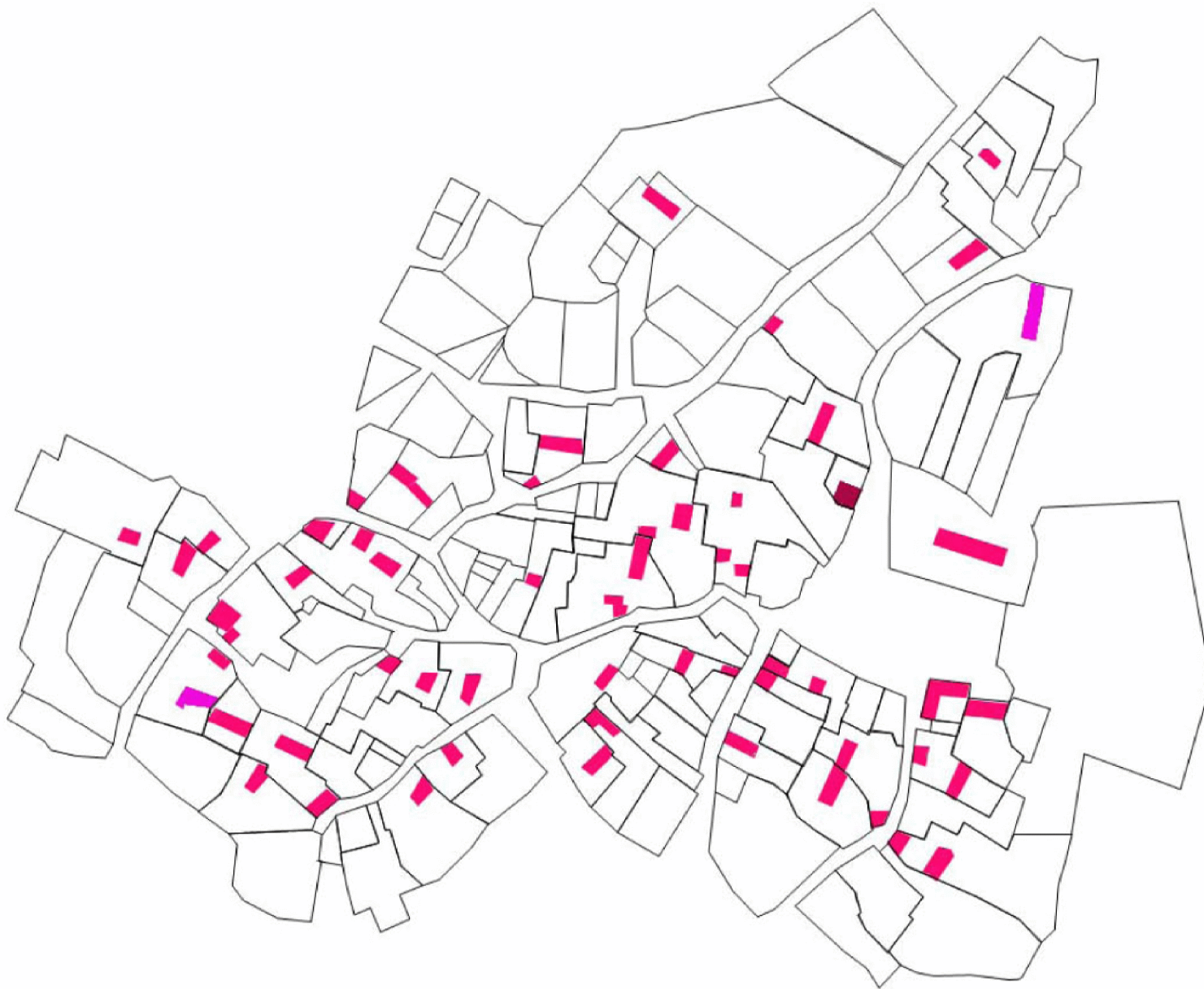

- Είσοδος
- Ηλιακός
- Δίχωρο
- Μακρυνάρι
- Καμάρα
- Ξυλονευικά
- Φούρνος

δ. είσοδος (από το δρόμο) σε κλειστό χώρο ■

- Είσοδος
- Ηλιακός
- Δίχωρο
- Μακρυνάρι
- Καμάρα
- Ξυλονευφκά
- Φούρνος

Ηλιακοί συναντώνται σχεδόν σε όλα τα κτίσματα του οικισμού. Συνηθίζονται περισσότερο στο επίπεδο του ισόγειου, ενώ λιγότερο και στους δύο ορόφους διώροφων κτισμάτων. Υπήρξε μία περίπτωση που εντοπίστηκε ηλιακός μόνο στον όροφο κτίσματος χωρίς να ξεκινά από το επίπεδο του ισόγειου. Επιπρόσθετα, παρατηρείται ότι οι ηλιακοί δεν προσανατολίζονται όλοι νότια, όπως θα ήταν το αναμενόμενο, αλλά έχουν διάφορους προσανατολισμούς.

Ηλιακός στο ισόγειο

Ηλιακός στον 1^ο όροφο

Ηλιακός στο ισόγειο και στον 1^ο όροφο

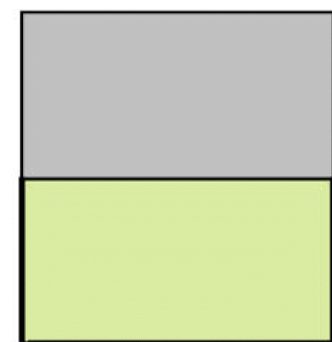

- Αυλή
- Μονώροφο κτίσμα
- Διώροφο κτίσμα

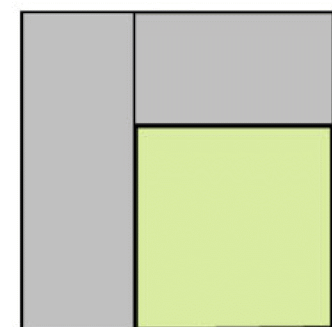
Η καταγραφή των μονώροφων και διώροφων κτισμάτων στον οικισμό κατέδειξε σε εμάς το βαθμό εσωστρέφειας των αυλών στον οικισμό.

Αυλές- Χαρακτήρας αυλών

α. είσοδος (από το δρόμο) σε αυλή

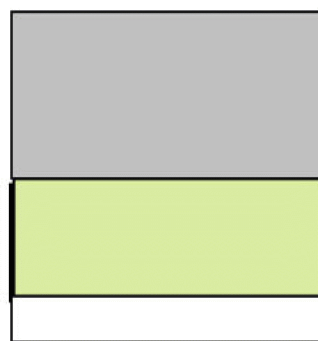
Αυλή περικλειστη στις τρεις πλευρές από περιτοίχισμα και κτίσματα στο πίσω μέρος

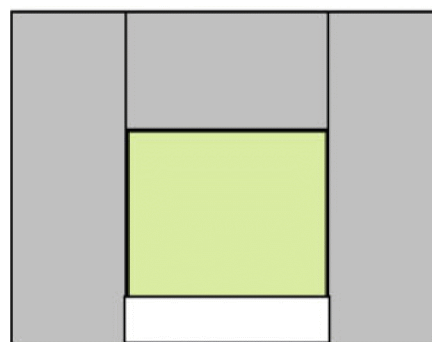
Αυλή περικλειστη στις δυο πλευρές από περιτοίχισμα και κτίσματα στις άλλες δυο πλευρές

β. είσοδος (από το δρόμο) μέσω ηλιακού

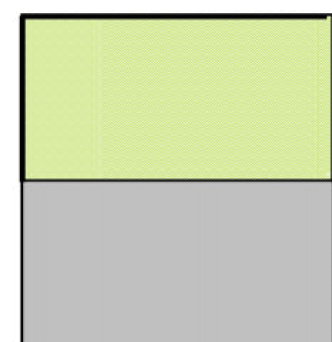
Αυλή περικλειστη στις δυο απέναντι πλευρές από περιτοίχισμα και πίσω από κτίσματα

Αυλή περικλειστη στις τρεις πλευρές από κτίσματα

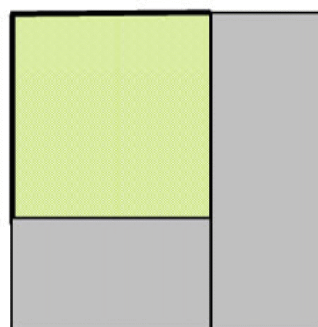
γ. είσοδος (από το δρόμο) μέσω πορτίου

Αυλή περικλειστη στις τρεις πλευρές από περιτοίχισμα και κτίσματα στο μπροστινό μέρος

γ. είσοδος (από το δρόμο) σε κλειστό χώρο

Αυλή περικλειστη στις δυο πλευρές από περιτοίχισμα και κτίσματα στις άλλες δυο πλευρές

Αύξηση εσωστρέφειας

□ ηλιακός

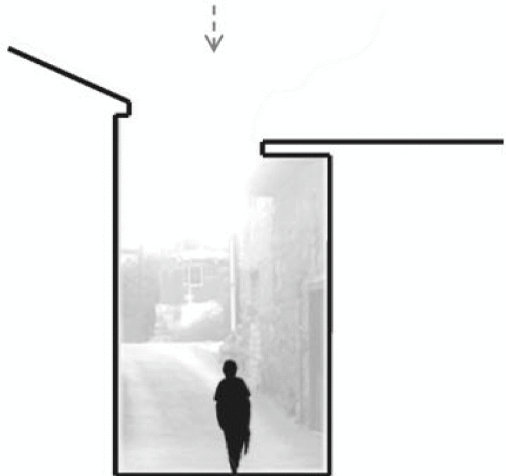
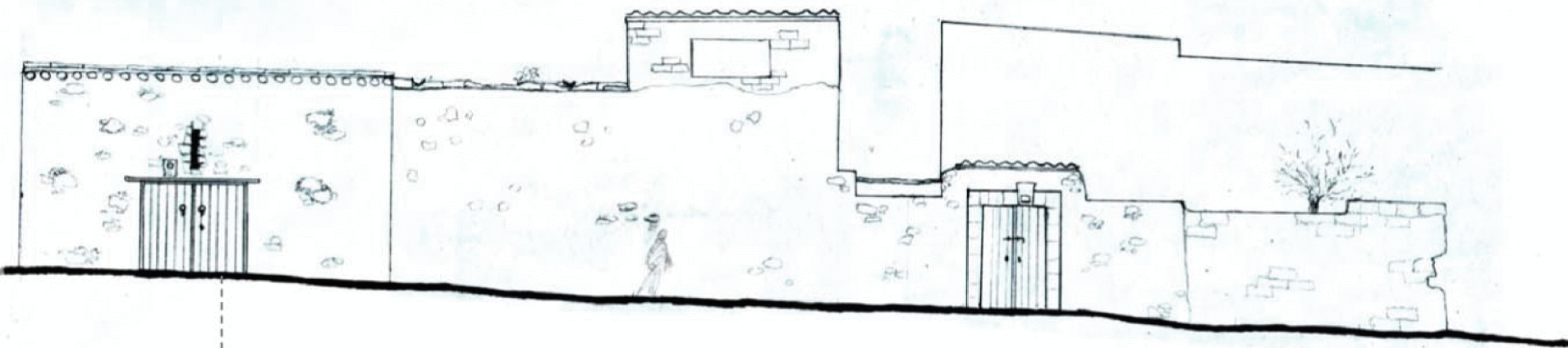
■ κτίσματα

■ αυλή

Σε όλο τον οικισμό συναντήσαμε αυλές λιγότερο αλλά και περισσότερο εσωστρεφείς ανάλογα με τα κτίσματα που τις περιβάλλουν αλλά και την είσοδο σε αυτές. Με βάση τα κριτήρια αυτά προχωρήσαμε στο διαχωρισμό τους σε αυλές τριών βαθμών εσωστρέφειας. Τελική παρατήρηση είναι η επικράτηση των πιο εσωστρεφών αυλών.

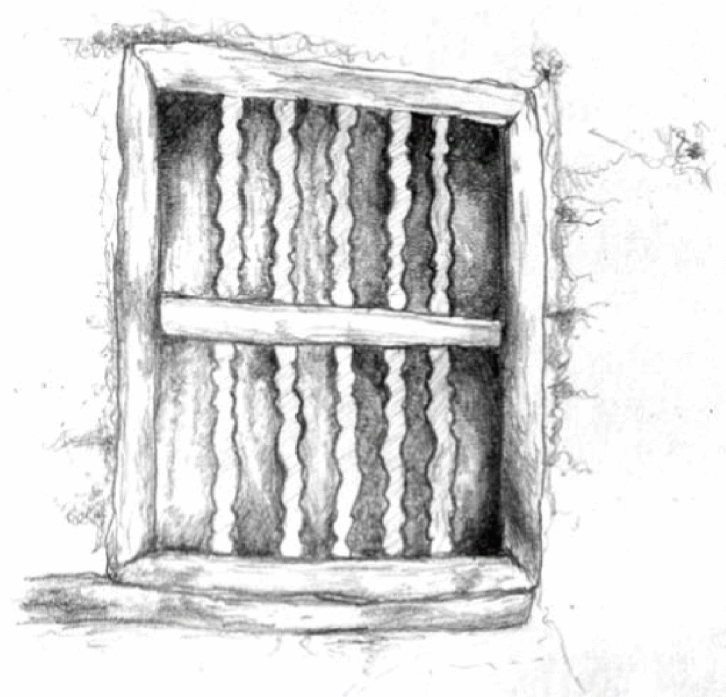
Το ανάπτυγμα-σκίτσο είναι κατά μήκος του πεζόδρομου που φαίνεται στον χάρτη. Φαίνονται οι σκαλωτές αναβαθμίσεις κατά μήκος του υπό κλίση δρόμου. Τα κτίσματα κατά μήκος αυτού του πεζόδρομου θεωρούνται στη πλειονότητά τους καλά παραδείγματα αποκατάστασης που δεν αλλοιώνουν τον παραδοσιακό χαρακτήρα, πράγμα το οποίο φαίνεται από τη διαμόρφωση των κατά μήκος όψεων. Για αυτό το λόγο χαρακτηρίζεται και η "λαϊκή γειτονιά" του χωριού. Σε κάποια σημεία κατά μήκος του πεζόδρομου φαίνονται τομές μέσω των οποίων φαίνεται και η σχέση του ύψους των κτισμάτων με το πλάτος του δρόμου.

Το ανάπτυγμα-σκίτσο είναι κατά μήκος του δρόμου απέναντι από λινό. Το ανάπτυγμα αυτό παρουσιάζει, εκτός από το λινό, κτίσματα που δεν έχουν υποστεί επί των πλείστων επεμβάσεις, διατηρώντας έτσι τον παραδοσιακό τους χαρακτήρα. Η κλίση του εδάφους σε αυτή τη περίπτωση είναι μικρότερη. Σε ένα σημείο κατά μήκος του πεζόδρομου φαίνεται η τομή που δείχνει τη σχέση του ύψους του κτίσματος του λινού με το πλάτος του δρόμου.

Ανοιγματα

Παράθυρα

Παρμακωτά

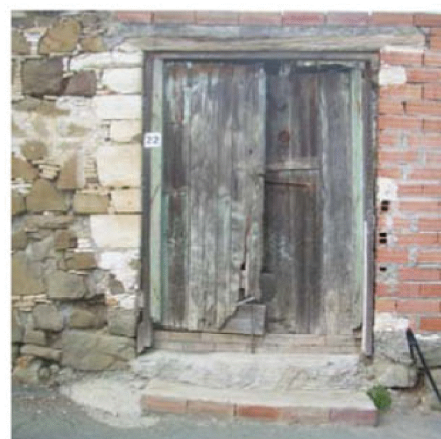
Σανιδωτό κούφωμα ανοιγόμενο προς τα μέσα

Σανιδωτό κούφωμα ανοιγόμενο προς τα έξω

Αρσέρες

Διάφορα είδη παραθύρων παρατηρήθηκαν στους Καπέδες. Συχνότερα συναντώνται τα παρμακωτά, τα σανιδωτά και σε λιγότερο βαθμό οι αρσέρες. Στα σανιδωτά κούφωμα συναντούνται περιπτώσεις που ανοίγουν προς τα μέσα ενώ σε κάποιες άλλες που ανοίγουν προς τα έξω. Οι αρσέρες είναι μακρόστενα κούφωμα που χρησιμοποιούνται κυρίως για αερισμό και ελάχιστο φωτισμό των χώρων.

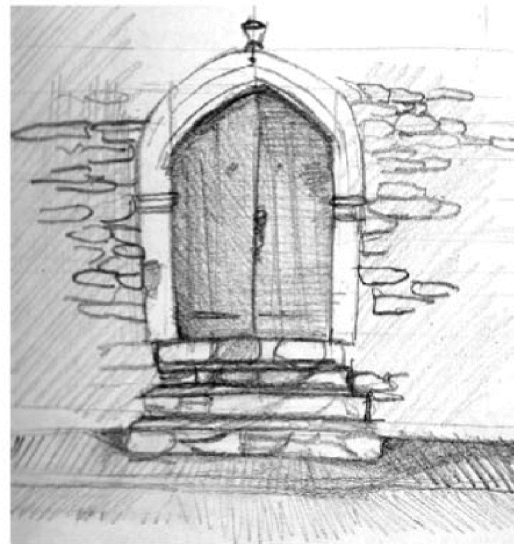
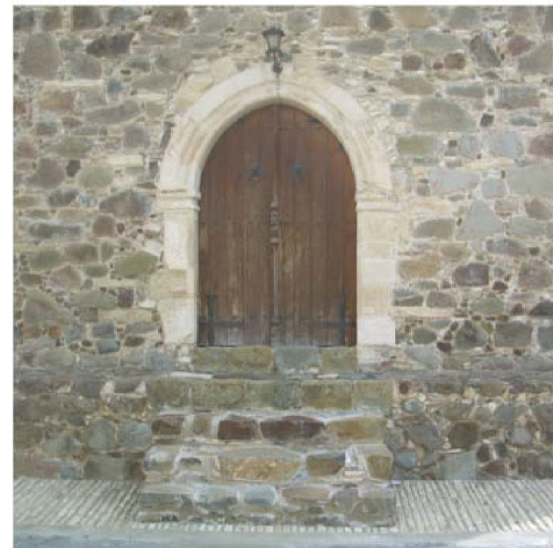
Θυρώματα

Σανιδωτά

Διάφορα είδη θυρωμάτων που παρατηρήθηκαν στους Καπέδες είναι συχνότερα οι σανιδωτές θύρες ενώ μοναδικό παράδειγμα θύρας αποτελεί αυτή που πλαισιώνεται από πελεκητές πέτρες που είναι επίδραση αστικής παραδοσιακής αρχιτεκτονικής. Όσον αφορά τις σανιδωτές θύρες, παρατηρείται το γεγονός ότι υπάρχουν ποικίλες υψομετρικές διαφορές με το δρόμο (χρήση σκαλοπατιών ή μη).

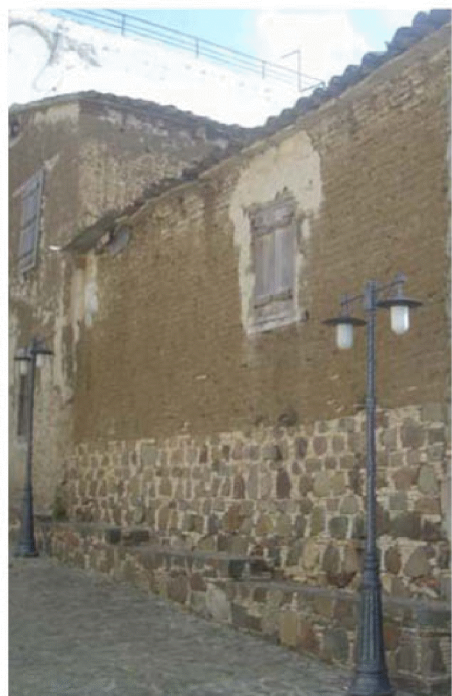
Αξιοσημείωτο το παράδειγμα τοξωτής θύρας της εκκλησίας της Παναγίας με πλαίσιο από πελεκητές πέτρες

Αρσέρα στο Λινό

Στα διάφορα είδη θυρών συμπεριλαμβάνεται και η ξεχωριστή περίπτωση της τοξωτής θύρας της εκκλησίας της Παναγίας, η οποία πλαισιώνεται από πελεκητές πέτρες, με υψομετρική διαφορά από την πλατεία καθώς και το παράδειγμα της αρσέρας στο λινό.

Υλικά – Τοιχοποιία

Πιο σύνηθες δόμηση: στη βάση πέτρες και στο υπόλοιπο πλιθάρι

Σπάνιο φαινόμενο : ολοκληρωτική δόμηση από πέτρες

Συχνά επίχρισμα από γύψο στο πλιθάρι

Όσον αφορά τα υλικά δόμησης που συναντούμε στον οικισμό επικρατούν οι ντόπια πυριγενής πέτρα και το πλιθάρι. Συγκεκριμένα στη βάση μιας τοιχοποιίας χρησιμοποιούσαν πυριγενείς πέτρες τις οποίες συμπλήρωναν με χαλίκωμα ενώ πιο πάνω συνέχιζαν με πλιθάρι. Στο εσωτερικό των χώρων επίχριζαν το πλιθάρι με γύψο φαινόμενο που συναντούμε πολλές φορές και στο εξωτερικό μιας τοιχοποιίας. Στον οικισμό συναντήσαμε τρεις κατοικίες- εξαιρέσεις όπου οι τοιχοποιία είναι εξολοκλήρου από πέτρα.

Υλικά-καμάρες

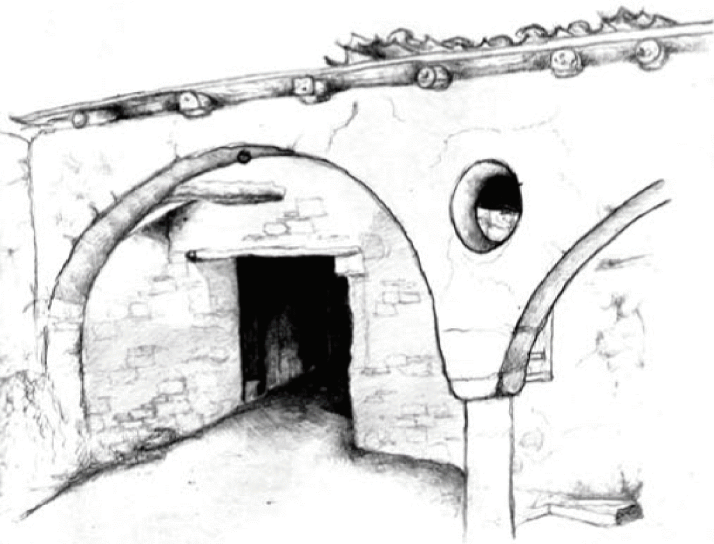
Πελεκητή πέτρα

Τουβλάκι

Στον οικισμό βρίσκουμε αρκετά την εφαρμογή της καμάρας σε ηλιακούς και δίχωρα. Στην κατασκευή των καμάρων συναντούμε δυο υλικά, την πελεκητή πέτρα και το τουβλάκι. Το τουβλάκι προσέφερε τη δυνατότητα μεγαλύτερου ανοίγματος αλλά είχε το μειονέκτημα μικρού ύψους σε σχέση με την πελεκητή πέτρα.

Ηλιακοί

Στους χώρους των ηλιακών έχουμε πιο συχνά δυο καμάρες, ενώ υπάρχουν και παραδείγματα μιας καμάρας. Ξεχωριστή περίπτωση αποτελεί το παράδειγμα με τρεις καμάρες στον ηλιακό και την επανάληψή τους στον όροφο

Οπές μεταξύ των καμάρων στον ηλιακών

Ιδιαίτερο γνώρισμα στο μέσο των διπλών καμάρων αποτελεί η οπή στο μέσο που άλλοτε τη βρίσκουμε σε κυκλική μορφή και άλλοτε σε ελλειψοειδές. Δεν καταφέραμε να επιβεβαιώσουμε το λόγο ύπαρξής τους αλλά οι επικρατέστερες εκδοχές μιλούν είτε για λόγους αερισμού είτε για λόγους αισθητικούς είτε για στατικούς.

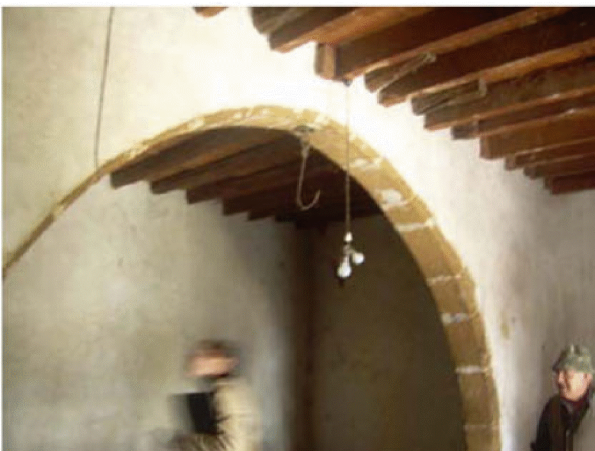
Καμάρα σε κατοικία στους Καπέδες

Καμάρα σε κατοικία στη Δρούσεια

Ανάλογο παράδειγμα ύπαρξης οπής στο ενδιάμεσο τοίχωμα του κέντρου της διπλής καμάρας συναντούμε και στο χωριό Δρούσεια της Πάφου, όπου έχουμε και διάφορα σχήματα αλλά και συμμετρικές συνθέσεις. Στο βιβλίο «Οικισμοί Ακάμα» αναφέρεται ότι οι οπές αυτές εξυπηρετούν την ανακούφισης της κατασκευής από το περιττό βάρος.

Δίχωρα - Καμάρα

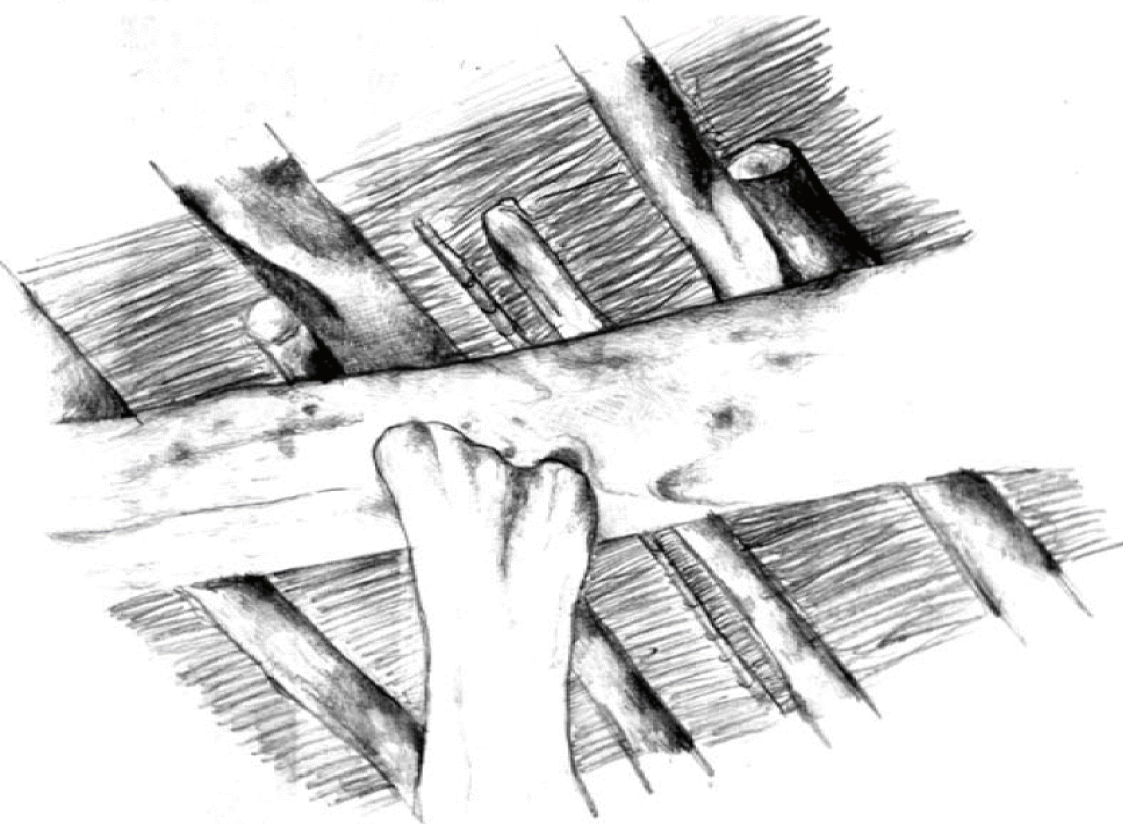

Παραδείγματα καμάρας σε δίχωρο

Όπως προαναφέρθηκε εκτός από τους ηλιακούς, καμάρες συναντούμε και στα δίχωρα. Στα πλείστα δίχωρα εφαρμόζεται η μονή καμάρα για στήριξη.

Παραδείγματα ξυλοδοκού με υποστήλωμα

Σε αρκετά δίχωρα γίνεται η χρήση ξυλονευκάς που συνοδεύεται συχνά με υποστήλωμα αλλά και «ψαλίδια» ή «μεσοδοτζι». Όπως διαπιστώσαμε με την είσοδό μας σε αρκετές δώροφες οικίες, στο ισόγειο εμφανίζεται πιο συχνά η καμάρα ενώ στον όροφο εντοπίζουμε ξυλοδοκό.

Υλικά – Δώμα –Στέγη

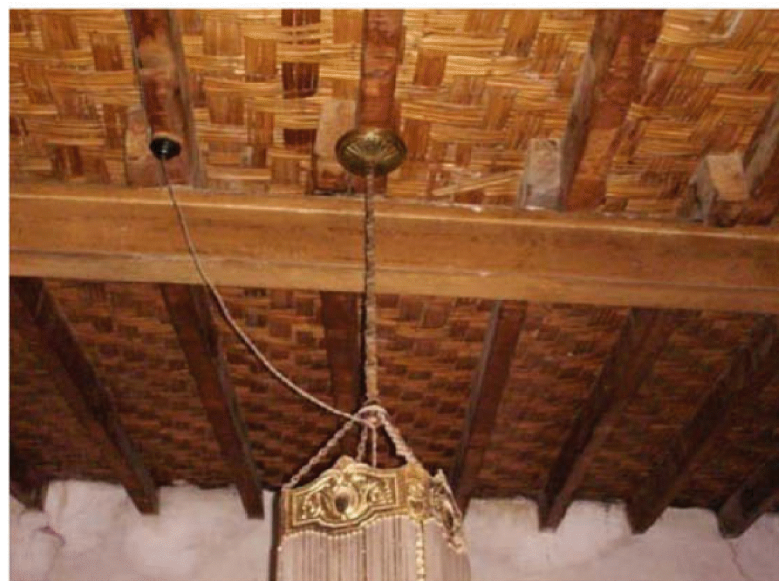
Κλαδιά πάνω σε βολιτζια

Καλάμια πάνω σε βολιτζια

Σανίδια πάνω σε μορίνες

Ψάθα πάνω σε μορίνες

Ένα σύνηθες δώμα στον οικισμό αποτελείται από βολιτζια ή μορίνες, ακολούθως έχουμε κλαδιά ή ή καλάμια ή σανίδια ή ψάθα, έπειτα ξισταρκιές και κλαδιά, και τελικά στρώσεις πηλού. Σε μια στέγη η δομή των υλικών παραμένει συχνά ίδια και προστίθεται κεραμίδι.

Όπως ανακαλύψαμε προγενέστερα ήταν τα βολιτζια ενώ αργότερα συναντούμε τις μορίνες. Πιο σύνηθες υλικό στέγασης στον οικισμό βρίσκουμε τα καλάμια. Η επί τόπου επίσκεψη κατέδειξε τη συχνότερη χρήση των κλαδιών στους χώρους των ζώων, ενώ στα δωμάτια του ορόφου χρησιμοποιούνταν κυρίως τα καλάμια και στο ισόγειο σανίδια.

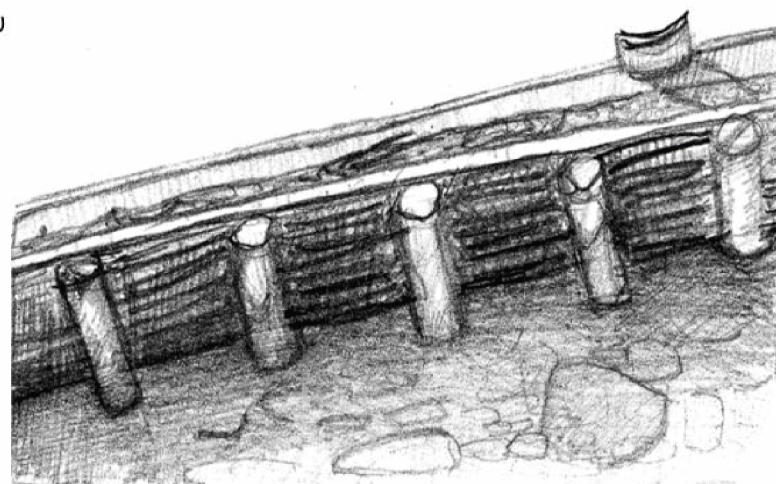
Υλικά - Κροδώμα

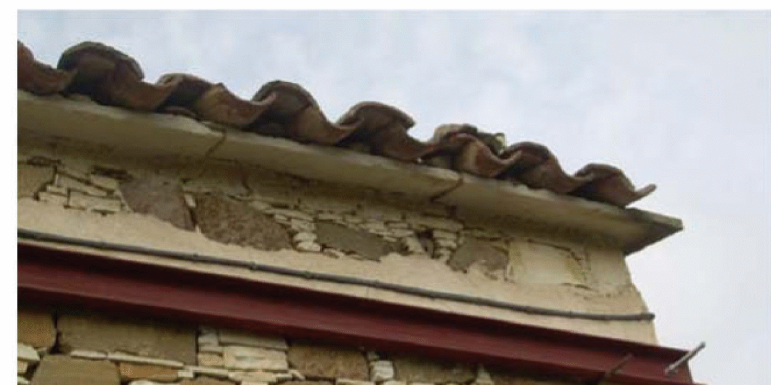
Πλάκες γυψομαρμάρου

Κλαδιά

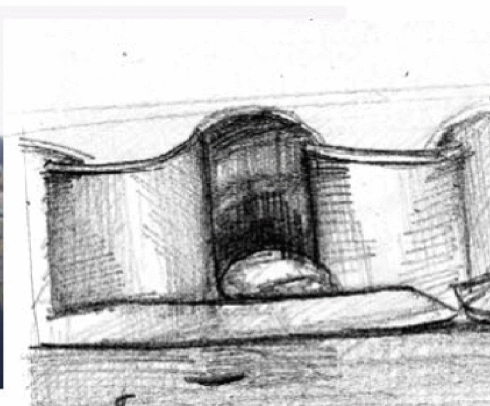
Υλικά - Απόληξη στέγης

Πλάκες γυψομαρμάρου

Σανίδια

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα κροδώματα του οικισμού. Συχνότερα βρίσκουμε κροδώματα με γυψομάρμαρο ενώ υπάρχουν και σπανιότερα με κλαδιά, που χαρακτηρίζονται ως προγενέστερα. Τα κροδώματα με γυψομάρμαρο αποτελούν ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του οικισμού των Καπέδων.

Ιδιαίτερες είναι και οι απολήξεις των στεγών που τις συναντούμε κυρίως με γυψομάρμαρο. Κάποιες ιδιαίτερες απολήξεις εμφανίζονται όχι με γυψομάρμαρο αλλά με σανίδια.

Παραδείγματα επεμβάσεων που αλλοιώνουν τον παραδοσιακό χαρακτήρα των κτισμάτων

Προσθήκη τούβλου για συγκράτηση του τοίχου.

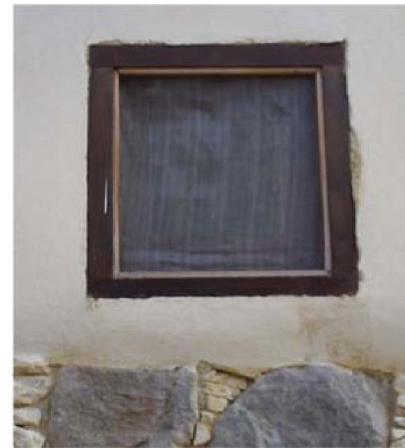
Χρήση τσιμέντου για στήριξη του τοίχου.

Προσθήκη τσιγκου στη θέση προϋπάρχοντος σκέπαστρου.

Κλείσιμο καμάρας με τούβλα

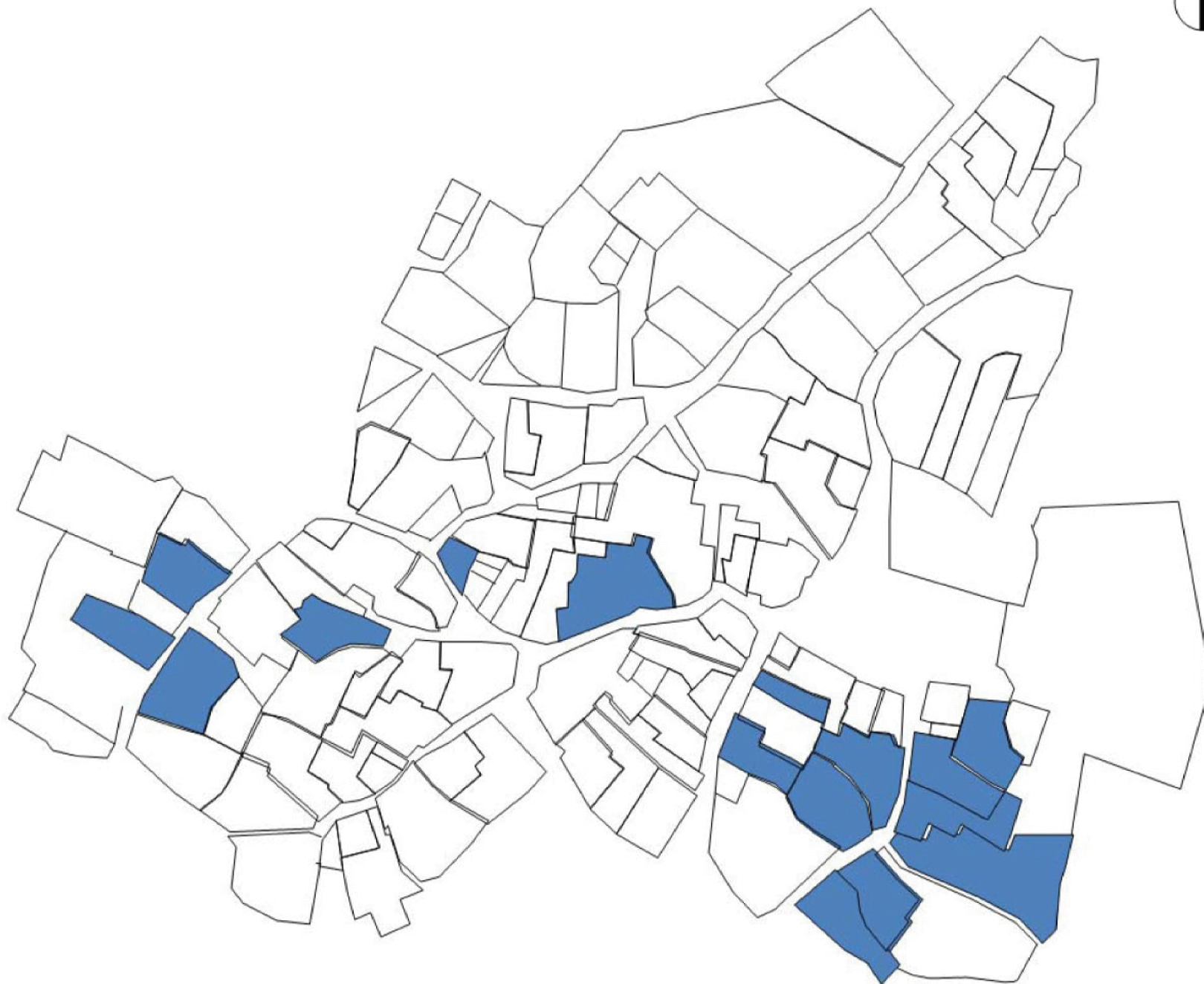

Λανθασμένες αναλογίες παραθύρου.

Σουβάντζες

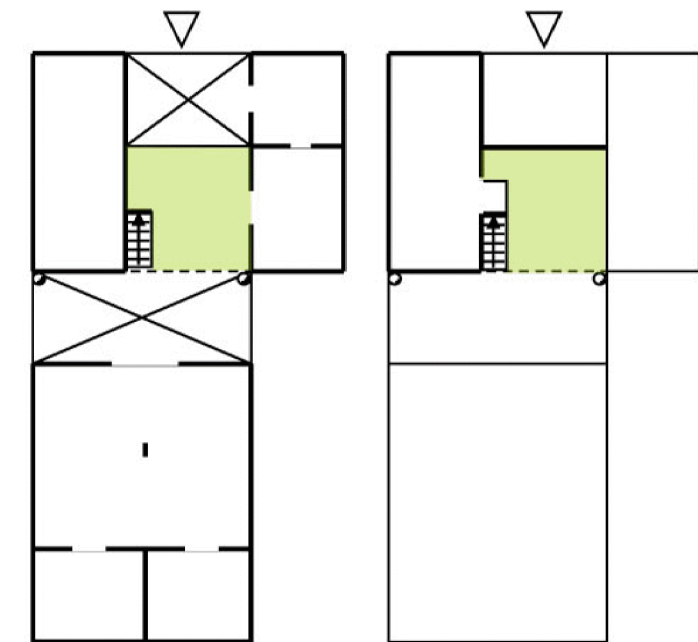
Γύψινο διακοσμημένο ράφι
τοποθετημένο περιμετρικά
στους τοίχους, εσωτερικά.

Αποκατάσταση
παραδοσιακών οικιών

Κριτική Επεμβάσεων Παραδοσιακών Κτισμάτων

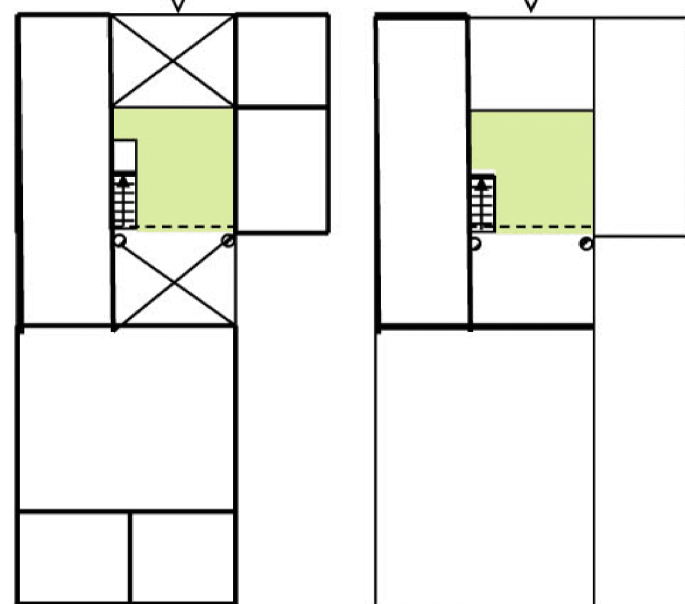
Πριν

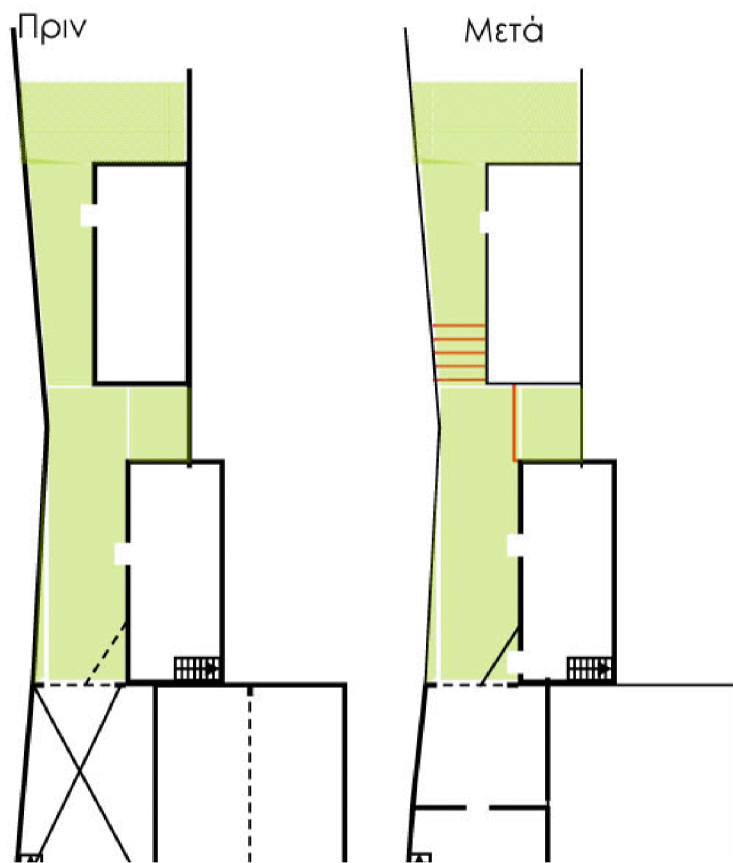
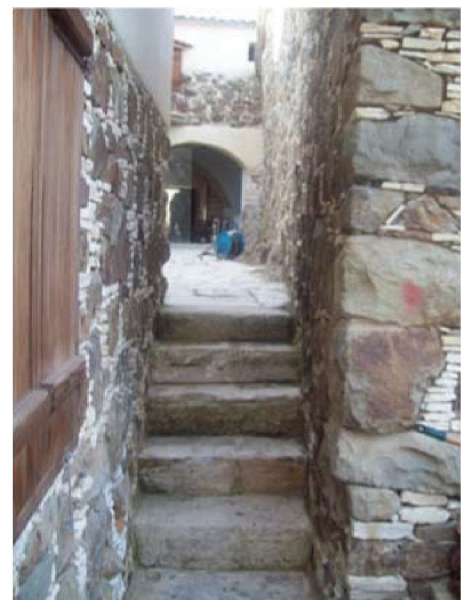
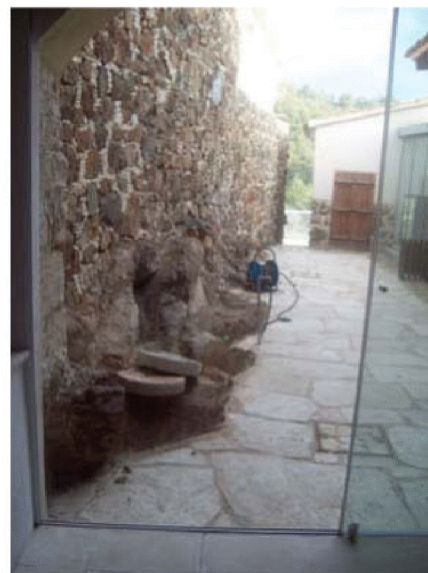
Ισόγειο

Όροφος

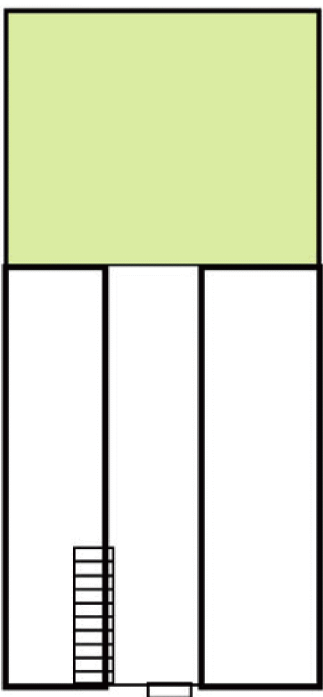
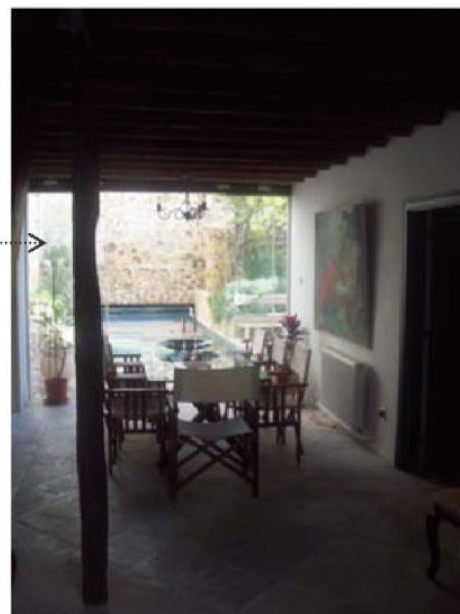
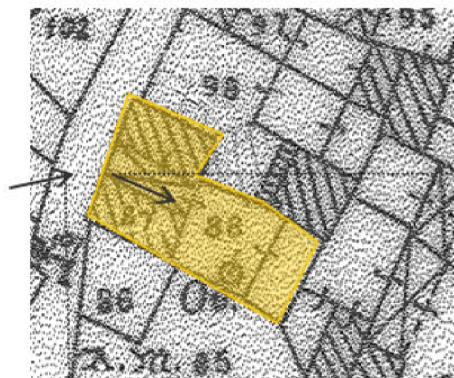
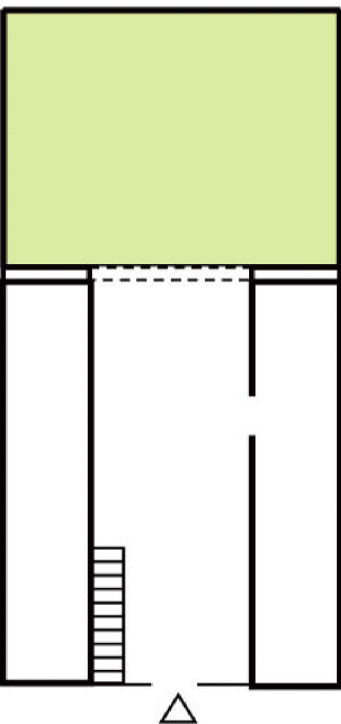
Μετά

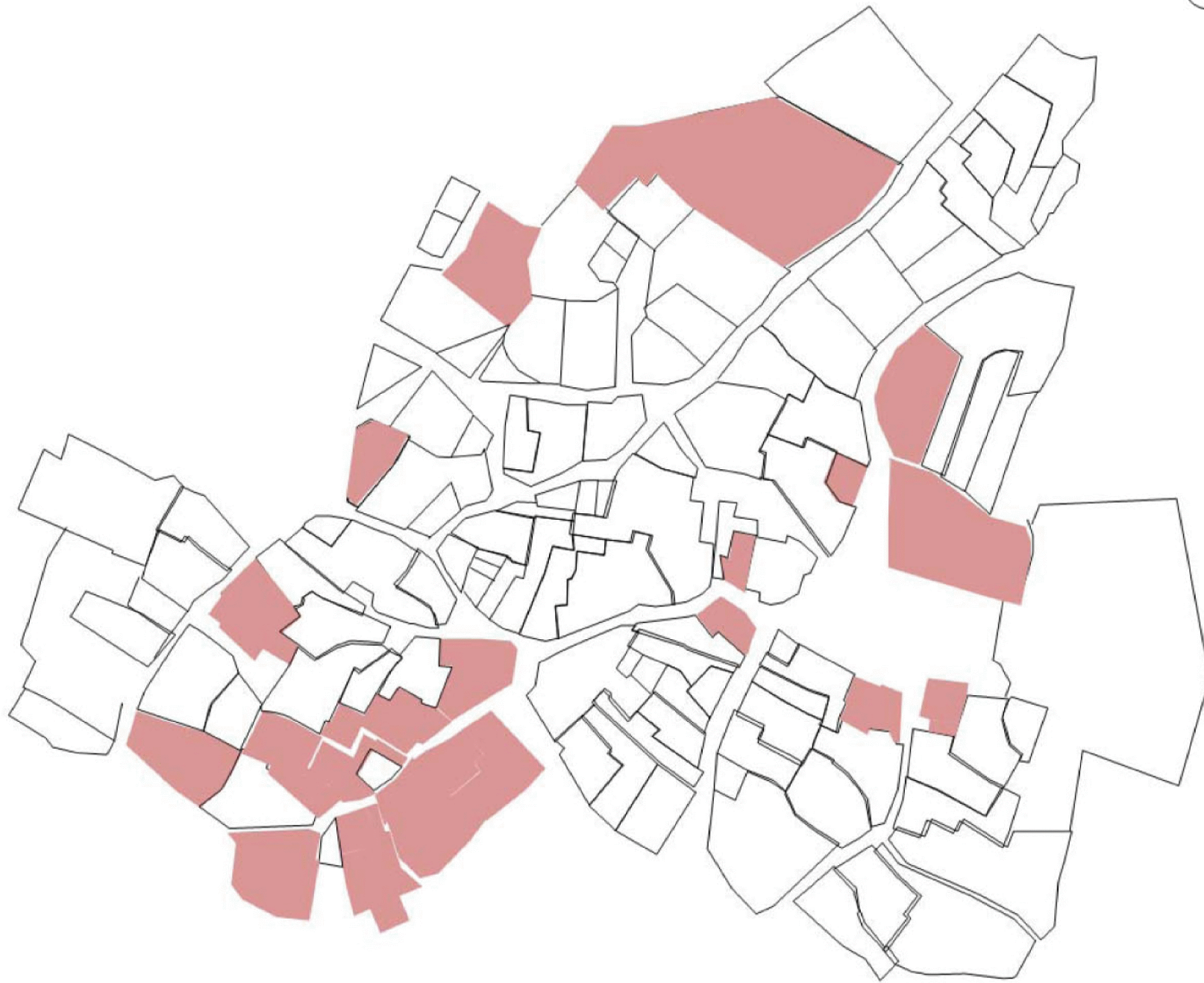
Στη συγκεκριμένη περίπτωση, παρατηρήθηκε μεταβολή στις σχέσεις μεταξύ των όγκων του κτίσματος, εφόσον οι σύγχρονες ανάγκες απαιτούν την εσωτερική σύνδεσή τους. Ο όγκος που βρισκόταν πλευρικά του ηλιακού, που βρίσκεται στο πίσω μέρος της αυλής, επεκτάθηκε με αδιαφανές υλικό ώστε να συναντήσει τον όγκο που βρίσκεται στο πίσω μέρος του ηλιακού. Θεωρείται ότι μία τέτοια επέμβαση θα έπρεπε να γίνει με κάποιο διαφανές υλικό, ώστε να υποδηλώνεται και η εποχή στην οποία πραγματοποιείται. Επίσης κάτι τέτοιο δε θα επηρέαζε με τόσο εμφανή τρόπο την προϋπάρχουσα σύνθεση των όγκων.

Σε αυτή τη προσέγγιση παρατηρείται ότι η συνθετική διάταξη των όγκων δεν έχει αλλοιωθεί και ότι η σύνδεση τους γίνεται με σύγχρονα υλικά, όπως το γυαλί και το μέταλλο που μπορούν να αφαιρεθούν. Η χρήση αυτών των υλικών φανερώνει και την εποχή στην οποία τοποθετήθηκαν χωρίς να παραπλανούν. Η σύνδεση των δύο επιπέδων της αυλής, εφόσον δεν επηρεάζεται η σύνθεση των όγκων κρίνεται θετική και διακριτική.

Αυτό το κτίσμα αποτελεί το μοναδικό παράδειγμα όπου παρατηρήθηκε πως η είσοδος γίνεται μέσω πορτίου. Στην περίπτωση αυτή, παρατηρείται το γεγονός ότι υπάρχουν πιθανότητες στις οποίες ο αρχιτέκτονας στη προσπάθειά του να επέμβει σένα κτίσμα, μπορεί να αντιμετωπίσει ρυμοτομικούς περιορισμούς. Πιο συγκεκριμένα έχει περιοριστεί το πλάτος του μπαλκονιού σε ελάχιστα εκατοστά, για να μην εμποδίζεται η διακίνηση των λεωφορείων

Νέες κατοικίες που
αλλοιώνουν τον
παραδοσιακό χαρακτήρα
του οικισμού

Νέα Κτίσματα

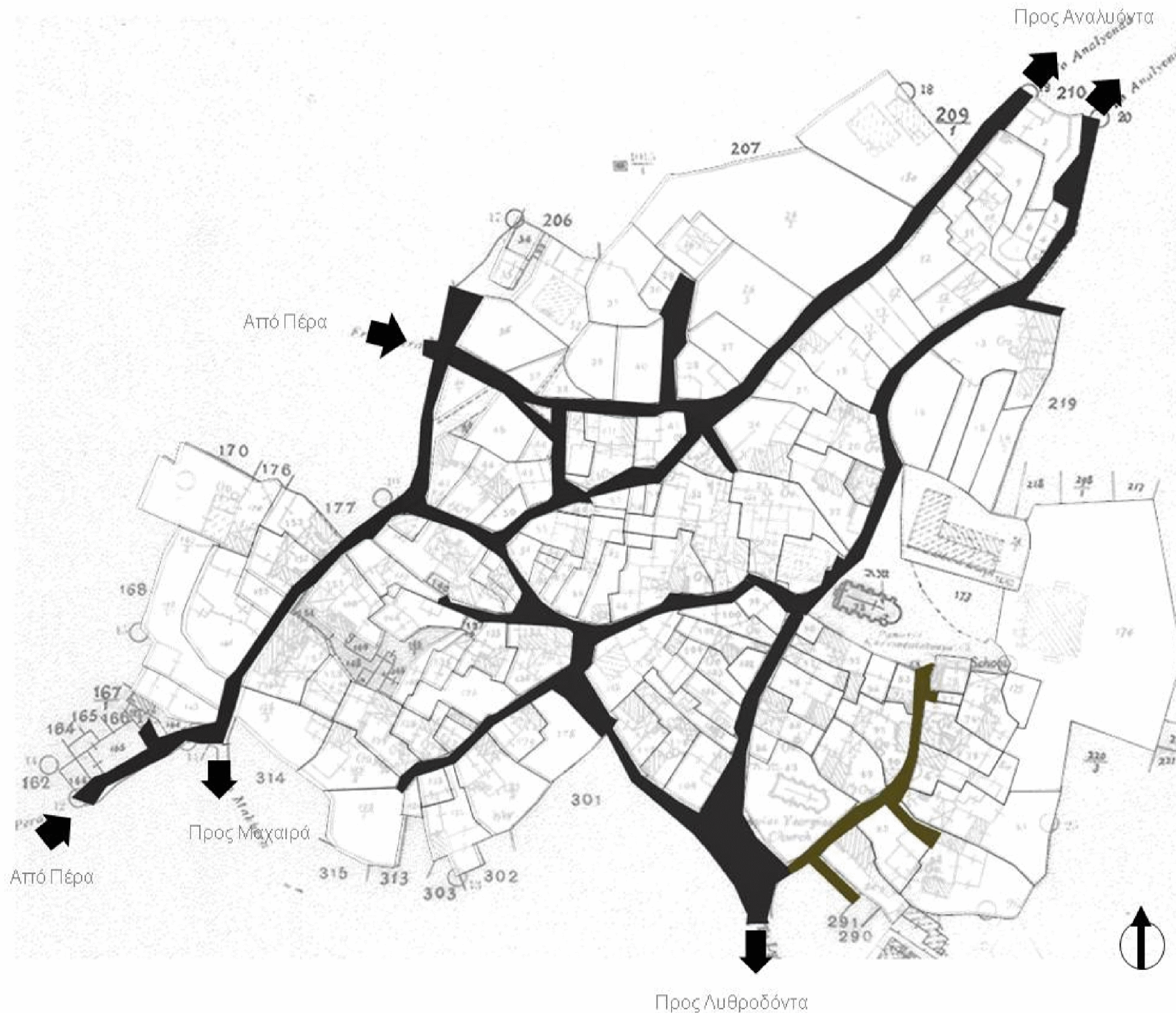
Στο χωριό παρατηρούνται και περιπτώσεις νέων κτισμάτων που δεν συνάδουν με το παραδοσιακό χαρακτήρα των υφιστάμενων κτισμάτων, λόγω των αναλογιών τους σε όψη, του ύψους, αλλά και του υλικού:

1. Σε αυτή τη περίπτωση ξεχωρίζει το νέο κτίριο λόγω του ύψους, της μορφολογίας της όψης του με βάση τα ανοίγματα, αλλά και του υλικού, τα οποία δεν χαρακτηρίζουν ένα παραδοσιακό κτίσμα.

2. Το νέο αυτό κτίριο ξεχωρίζει λόγω του υλικού, του χρώματος, αλλά και των αναλογιών των ανοιγμάτων.

3. Σε αυτό το παράδειγμα το κτίριο αν και προσπαθεί να μιμηθεί το παραδοσιακό με τη τοιχοποιία στο κάτω μέρος, ξεχωρίζει λόγω ύψους, του χρώματος, του υλικού και των αναλογιών των ανοιγμάτων

Πρόσβαση στο χωριό

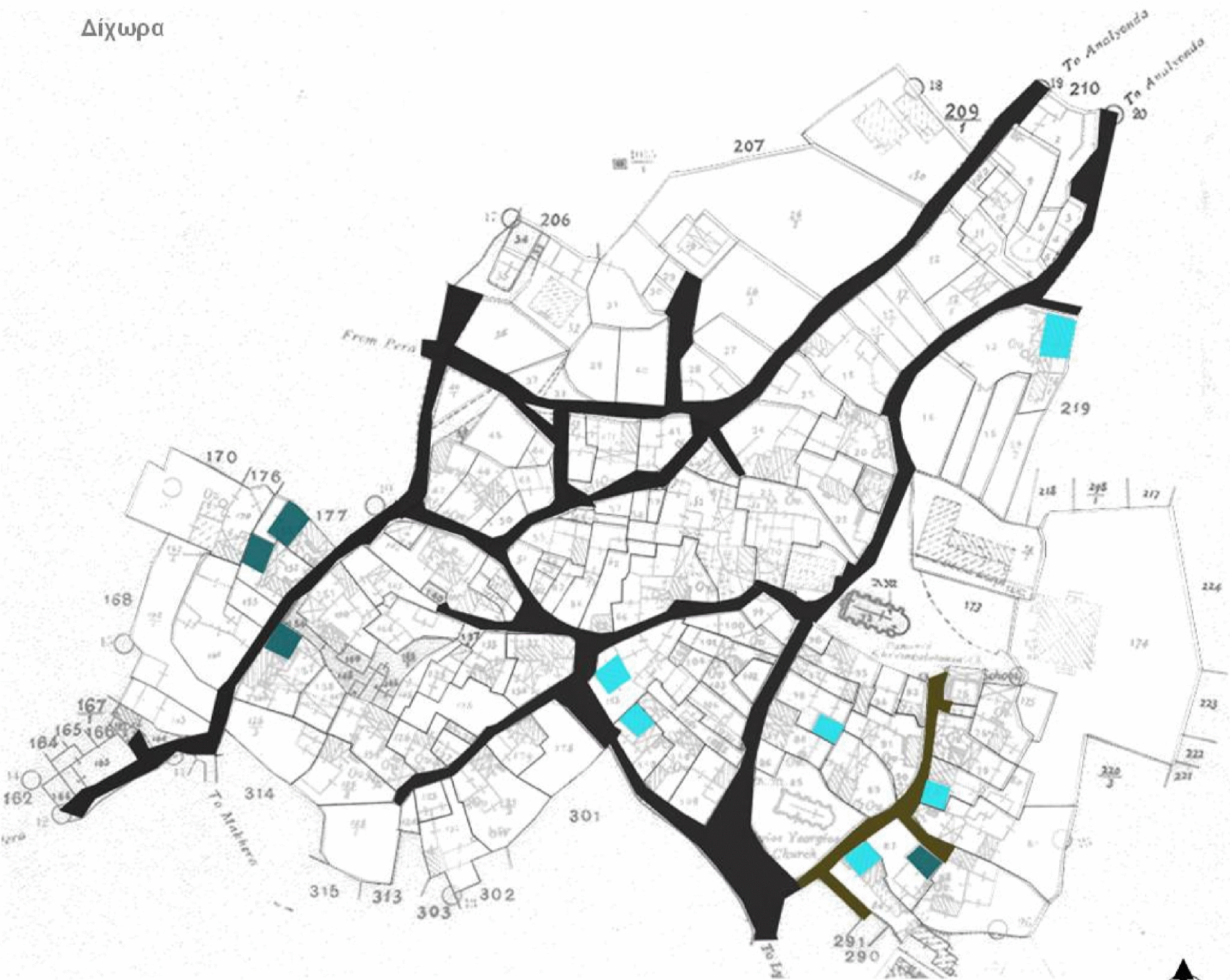

Η ρυμοτομία του χωριού χαρακτηρίζεται από το έντονο ακανόνιστό της σχήμα, πιθανόν να προέκυψε από τον τρόπο διαχωρισμού των τεμαχίων και των κενών που άφηναν τα κτίσματα.

Οι δρόμοι που εξυπηρετούν στην εσωτερική κυκλοφορία των κατοίκων του χωριού είναι αρκετά στενοί. Σε ένα τμήμα του δρόμου, το οποίο ενώνει τα δύο πλατώματα είναι λιθόστρωτο. Το τμήμα αυτό έχει αποκατασταθεί σχεδόν ολόκληρο.

Σε πολλά σημεία οι δρόμοι καταλήγουν σε αδιέξοδα λόγω της τυχαίας και δυναμικής ανάπτυξης τους.

Δίχωνα

Μονώροφα δίχωνα

Διώροφα δίχωνα

Τα δίχωνα που συναντήσαμε μετά την επί τόπου ανάλυση του οικισμού στους Καπέδες διαχωρίζονται σε μονώροφα και διώροφα. Στο χάρτη παρατηρείται ένας αρκετά μεγάλος αριθμός δίχωνων, πράγμα που αναδεικνύει την οικονομική ευμάρεια των Καπέδων.

α. είσοδος (από το δρόμο) σε αυλή

Με κτίσματα στο πίσω μέρος

Με κτίσμα στο πλάι

β. είσοδος (από το δρόμο) μέσω ηλιακού

Στην αυλή με περιμετρικά κτίσματα

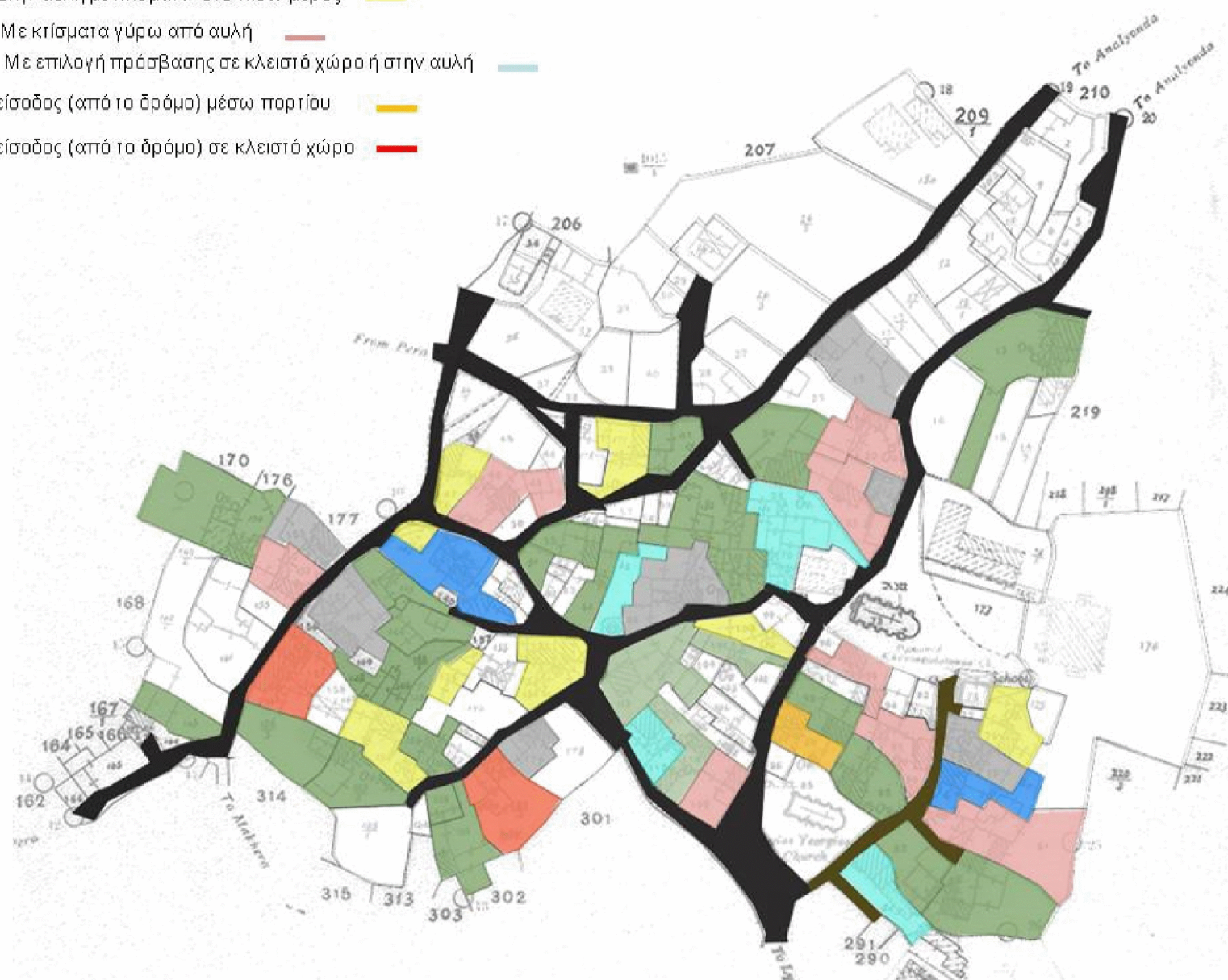
Στην αυλή με κτίσματα στο πίσω μέρος

Με κτίσματα γύρω από αυλή

Με επιλογή πρόσβασης σε κλειστό χώρο ή στην αυλή

γ. είσοδος (από το δρόμο) μέσω πορτίου

δ. είσοδος (από το δρόμο) σε κλειστό χώρο

Στον οικισμό παρατηρούμε αρκετά διαφορετικά είδη τύπων κατοικιών. Ο γενικός διαχωρισμός γίνεται σε τέσσερις βασικές τυπολογίες, σύμφωνα με την πρόσβαση, η οποία μπορεί να γίνεται από το δρόμο προς την αυλή, από το δρόμο προς την αυλή μέσω ηλιακού, ή πόρτιου, ή απευθείας σε κλειστό χώρο.

Σύμφωνα με τις τυπολογίες των κατοικιών παρατηρούμε στο χάρτη, ότι η συνηθέστερη περίπτωση κατοικίας που συναντάμε είναι του τύπου α. είσοδος (από το δρόμο) στην αυλή με κτίσματα στο πίσω μέρος αλλά και β. είσοδος (από το δρόμο) μέσω ηλιακού στην αυλή με κτίσματα στο πίσω μέρος αλλά και με κτίσματα γύρω από αυλή.

Ηλιακοί

- μονώροφο κτίσμα ■
- διώροφο κτίσμα ■
- ηλιακός στο ισόγειο ■
- ηλιακός στον 1^ο όροφο ■
- ηλιακός στο ισόγειο και στον 1^ο όροφο ■

Ηλιακοί συναντώνται σχεδόν σε όλα τα κτίσματα του οικισμού. Συνηθίζονται περισσότερο στο επίπεδο του ισογείου, ενώ λιγότερο και στον όροφο διώροφων κτισμάτων. Υπήρξε μία περίπτωση που εντοπίστηκε ηλιακός μόνο στον όροφο κτίσματος χωρίς να υφίσταται από το επίπεδο του ισογείου. Επιπρόσθετα, παρατηρείται ότι οι ηλιακοί δεν προσανατολίζονται όλοι νότια, όπως θα ήταν το αναμενόμενο, αλλά έχουν διάφορους προσανατολισμούς.

μονώροφο κτίσμα ■ διώροφο κτίσμα ■ αυλή ■

Η καταγραφή των μονώροφων και διώροφων κτισμάτων στον οικισμό κατέδειξε σε εμάς το βαθμό εσωστρέφειας των αυλών στον οικισμό.

Αποκατάσταση παραδοσιακών οικιών

Αποκατάσταση παραδοσιακών οικιών. Παρατηρούμε πως στο τμήμα του λιθόστρωτου δρόμου οι πλείστες κατοικίες έχουν αποκατασταθεί, χωρίς να γίνεται αλλοίωση της παραδοσιακού χαρακτήρα του χωριού.

Νέα κτίσματα

Νέες κατοικίες που αλλοιώνουν τον παραδοσιακό χαρακτήρα του οικισμού.

Νέα κτίσματα – Αποκατεστημένες κατοικίες

Οι κατοικίες που αποκαταστάθηκαν σε σχέση με τις νεόκτιστες οικοδομές που δεν συνάδουν με την παραδοσιακή αρχιτεκτονική του χωριού.